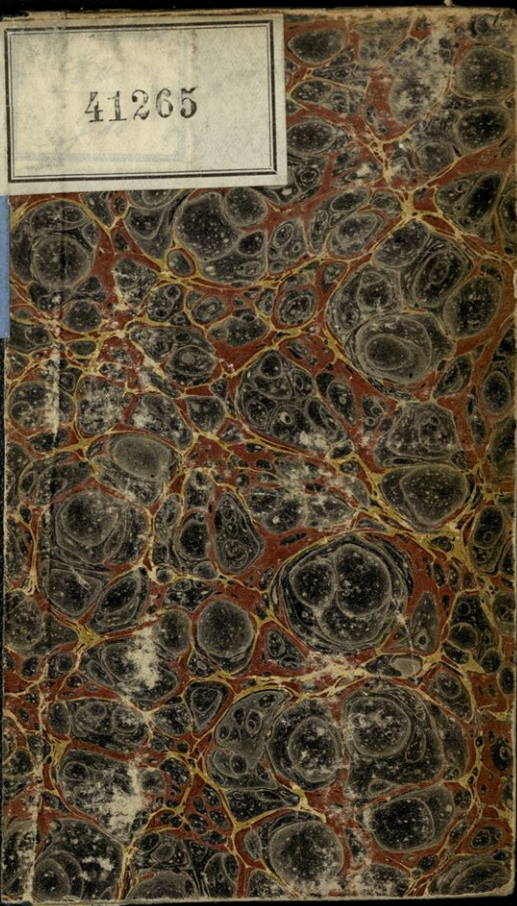
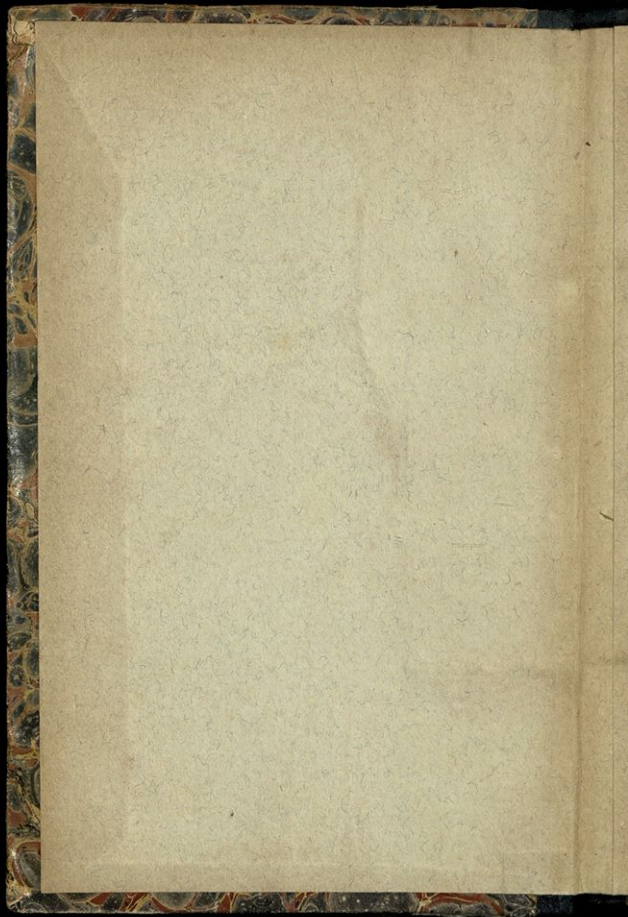

41265

543

KERŠANSKI MLADENČ,

ali

ogledalo pobožnega življenja.

Za mlade in odraščene ljudi.

Po nemškem.

V CEROVU.

Natisnil in založil Janez Leon.

1853.

41265

MLADENČ, KAJ HOČEŠ POSTATI?

„Škoda tvoje mlade kervi, da se vseh vesellic tega sveta izogiblješ, da se zmiraj z molitvijo obhajaš i. t. d.“ Take in enake govore, mladi moj prijatelj! si menda že večkrat slišal, ko si se z svojimi veselimi tovarši obhodil. — Ali vse drugači ti naša sv. keršansko-katolška mati govori. Ti morebiti dvomiš, komu bi verjel. Da boš vendar gotovo pravo pot zadel, te hočem za roko prijeti in te kot zvest vodnik skoz nevarnosti tega življenja proti obljubljenej deželi peljati.

Povej mi, dragi moj! najprej: „kaj bi kej nar rajši bil?“ — Na to mi ne boš koj hitro vedil kaj odgovoriti; zakaj Bog ve, kako visoka stvar da bi rad bil. Zna biti, da že na to misliš, kako boš očetovo pohištvo prevzel, kako svoje polje prav marljivo obdeloval, veliko lepe živine redil in tako prav

srečno živel. Morde se ravno kakega roko-
delstva učiš in upaš kedaj kak rokodelec,
umetnik, kupčevavec srečne dnove doživeti;
zna biti, da bi rajši visoke šole obiskoval, in
enkrat kot duhoven ali pa uradnik mnogo do-
brih del dopernesti zamogel; ali si posel in
si rajtaš skoz marljivost in delavnost kup de-
narjev prislužiti, da si s časom kaj svojega
napraviš, ali pa kako drugače na stare dni
mirno življenje priskerbiš. In tacih reči je
še mnogo, ki bi ti znale po glavi rojiti. Prav
imaš, če že zdaj pomisliš, kaj hočeš enkrat
biti. Samo ene reči bi te rad opomnil.

Imelo je ljudi, katerim je tako rekoč na
tem svetu vse po volji izteklo. Oni so bili
bogati, spoštovani, zdravi, in lepi, cel svet
je jim odpert stal, in vendar — pri vsem tem
niso bili srečni, zmiraj so bili polni skerbi in
nepokoja, tako da so vse svoje bogastvo in
časti popustili, in rajši v revšini živeli. Zdaj
pa prašam: Kaj pa so ti hotli biti? in kaj so
zares postali?

MLADI DOSITEJ

Kateri je bil štirinajstega stoletja rojen
naj ti to prašanje razjasni. Od imenitnega
rodu, je živel z drugimi zlahtniki na cesar-

skem dvoru. Ko je v Jeruzalem popotval, pride na vertič Gecemane in tukaj vidi peklo namalano. Strah ga obide, taisto vgladati. Ko se mu pove, da so ti nesrečni, ki jih tu na podobi vidi, od Boga na večne čase zaverženi, tako sklene, od tega časa tako živeti, da peklenškemu terplenju uide. On ni bil več ponosen zavoljo žlahtnega rodu, zavoljo bogastva. „Kaj bi mi vse to pomagalo, se je mislil, ako enbart v pekel pridem? Veselice cesarskega dvora so se mu pristudile in on je sklenil, v revšini v samostanu svoje prihodnje dneve preživeti.

Kolko je moral preterpeti od svojih starejšev, od svojih prijatlov na cesarskem dvoru, ko so zvedili, kaj hoče biti! Ti si mlad in ozal mladenč, so rekli, imaš denarja, in drugega bogastva. Kako veselo znaš na svetu živeti, vsih veselic in radosti se znaš deležnega storiti — zakaj se hočeš v gluho izbico zapreti, in zmiraj moliti? Toda Dositej na vse to odgovori: „*Jaz hočem zveličan biti, naj velja, karkoli hoče.*

Kristjanski mladenč! čuj, kaj je mladi Dositej postati hrepenel, in kaj je on, in ž njim vred tolkajn tisuč tudi dosešlo, namreč: svete nebesa. — Ti morde nimaš veselja do samostana, pa Bog to tudi od tebe ne tirja — ali v nebesa priti, zveličan biti, to je gotovo,

tudi tvoja goreča želja. Sam sebe torej resnično pobaraj, alj ti razujzdano, nepošteno življenje kaj k zveličanju pomaga? če se na slabe tovarše natvezeš, in z njimi kar bodi pregrešnega storiš? Al je dro zares škoda za tvojo mlado kri, za tvoje lepe mlade leta, če jih v to oberneš, da boš enkrat zveličan?

O nikdar mladi prijatelj! ti kliče iz nebes mladi Dositej. Leta mladosti preteko kmalo, veselje tega sveta je za te v kratkem pri kraju, — al večna mladost, neizrečena krasota, in radost te pričakuje, in jo boš tudi gotovo dosegel, ako jih marljivo in resnično iščeš. *Toraj le terdno skleni: Jaz hočem v svete nebesa priti, naj velja, karkoli hoče,* in že v mladosti hočem začeti, nobeden trenutek življenja ne zamuditi, da pridem v nebeško kraljestvo. Ako se hočeš po mojih besedah ravnati in svojemu sklepu zmiraj zvest ostati, te zagotovim, da ti tega nikdar ne bo žal. Tavžent in tavžent ljudi se znajde, katerim je na stare dni iz serca žal, da so v mladosti slabo živeli, ali gotovo ne boš nobenega našel, da bi ga grevalo, da je že v mladih letih začel za svojo dušo skrbeti. Torej terdno še enkrat skleni rekoč: *Jaz hočem v svete nebesa priti naj velja karkoli hoče; ino jaz hočem že dans začeti zato skrbeti.*

Ako se ti tvoji tovarši posmehujejo, in te zaničujejo, ker nočeš ž njimi vred razujzdano živeti, naj te to nikdar ne ostraši, in reci z svetim Krizostomom: „Če bi ravno tisučbart na den vmreti in še nekaj časa v pekli terpeti moral, tako mi je to vse kakor nič, če le Jezusa v njegovi nebeški lepoti vidim,“ to je, če le enkrat v svete nebesa pridem.

Če je to tvoja terdna volja, tako si že veliko stopinjo naprej storil, in jaz ti bodem v tej knjižici iz serca rad pot v nebesa dalje pokazal. Jaz te hočem vsega tega opomniti, kar ima mladenč storiti, posebno katere čednosti si ima med vsim drugim pridobiti. Da pa moje besede ložje in bolši razumiš, hočem tvoje okolšine in tvoj stan bolj v obzir vzeti, in ti pot čednosti v prilikah pokazati.

X. GLAVNI DEL.

MLADENČ V HIŠI SVOJIH STARIŠEV.

Dokler si še čisto mlad, že ne boš znal brati in jaz bi zastojn za te kaj pisati hotel. Morde pa tvoj oče, ali tvoja mamica to knjižico v roke dobijo; oni ti znajo kaj prebirati al pa kar je še boljše, te tako zrediti, kakor bom tu pokazal. S časom se boš že sam naučil brati in povestica:

TRI BESEDE

imenovana bo za te še v poznejših letih mnogo koristnega imela. — Fantič, Timotej z imenom, je svojega očeta že na dan svojeja rojstva zgubil. Mamica ga je zredila, in njeno celo podučevanje je v tem obstalo: „Tvoj oče, ljubeznivo dete, so že davno vmerli, zdaj so gori pri Bogu. Bog je naš oče, on živi mene in tebe. Njegovo oko vse vidi, njegovo serce nas ljubi, njegova roka nas

varje, njegov duh nas podučuje, in njegove svete nebesa bodo nas vse vkup enkrat sprijele. Tega očeta imamo moliti in ljubiti, njegovo voljo spoznovati in spolnovati, pred njegovimi očmi imamo pobožni in v njem svetišiti, radi delati, voljno vse poterpeti, njemu živeti in vmreti. Njega bomo enkrat od obličja do obličja gledali. — Njegov sin, Jezus Kristus, nekdan kakor ti fantiček je nas vse to natanko učil. Le zaupaj v Gospoda, ino njega ljubi. Moli, kakor Jezus, delaj kakor on, in nikdar ne stori kaj zlega. Njegov nauk, njegovo življenje, njegova ljubezen naj ti bo noč in dan pred očmi in v sercu. — Vari se laži, moj sin vari se vsake nezvestobe, vari se greha, boljše je vmreti, kakor komu vinar zmakniti, kakor goljivo besedico ziniti. Tako so mu mamica noč in dan pripovedvali, bolj v prilikah kakor z besedo. Brati sicer sami niso znali; toraj se je mladi Timotej posebno na življenje svoje matere oziral. Neki dobrotljiv soséd ga je poslej tudi brati, pisati, rajtati, zemljo v obče, posebno pa domovino svojo poznati naučil. Vendar je mu to, kar so mu ljuba mamica rekli, čez vse bilo. Oni so mu znali tako serčno govoriti in ker je iz serca prišlo, je tudi spet k sercu šlo, in se serca prijelo. — Ko je

enkrat jablana, ki so jo ljubi oče malo pred svojo smertjo vsadili, pervikrat troje jabelk obrodila, tako rudeče in lepe, kakor samo zdravje, tako čverste kakor Timotej so dali mati na prvo napisati besedico: *pobožen*; na drugo: *marljiv*; na tretje: *vesel*. Te tri jabelka je podarila svojemu Timoteju na rojstni dan. „Te jabelka naj ti bodo tri knige, reče mati, položi jih na tvoj hišni oltar, da jih boš zmiraj pred očmi imel: Noč in dan misli na te tri besede: pobožen, marljiv, vesel.“

Te tri jabelka so bile hišni učeniki Timoteja. Posebno terdno pa se derži izgleda matere svoje, ki mu čez te tri besede še marsikej lepega pripovedujejo in opominjajo. Ko so se jabelka vležale, mu mati rečejo: „Zdaj pa že smeš tvoje tri jabelka snesti, besede na njih zapisane, so se že tako v tvojem sercu vkoreninile.“ Ali fantič, je jabelka od hvaležnosti preveč spoštoval, ker so njegovi učeniki bili, in na njegovem oltarju stali; za to jih hčerki svojega soseda, katera je za dve leti od njega mlajša bila, podari. Mladi prijatelj; te tri besede bi ti rad globoko globoko v tvoje mlado serce zapisal: „Bodi pobožen, marljiv, vesel.“ Da boš pa te tri besede bolje razumil, in se lažje po njih ravnal, tako ti jih bom bolj na tanko razložil.

Jaz menim, da si še v hiši svojih starejšev, ako pa ne, tako se bode vendar sledeče tebi prileglo.

Perva beseda: Bodi pobožen!

Kaj ima to pomeniti? Stari oče Tobia to kratko in jasno razloži svojemu sinu rekoč: „Vsakdan svojega življenja imej Boga v sercu. Hvali Boga vsak čas, in moli k njemu, da te vodi po tvojih potih.“ Boga moraš taj v sercu nositi, na njega mnogokrat in rad misliti, v molitvi se ž njim rad pogovarjati, njega častiti, ga v potrebah prositi, za sprejete dobrote njemu čast in hvalo dati, iz ljubezni do njega njegóve zapovedi spolnovati. To je božja volja, to je gotovo tudi želja tvojih starejšev. Zna biti, da tudi ti tako ljubeznivo mater imaš, kakor mali Timotej, od katerega sim ti pravil. Gotovo so te že v prvem času tvojega življenja „Oče naš“ in „češčeno Marijo“ al pa „vero“ moliti navčili. Gotovo so ti mnogokrat na čelo pokrižali, zjutrej in zvečer, pred jedjo in po jedi z teboj molili itd. O le prav rad moli, tudi takrat, kadar starejši tvoji nimajo časa s teboj moliti. Kadar se z jutrej zbudiš, naj bo prva tvoja misel, k Bogu povzdignjena, kateri ti je spet eden den doživeti dal; pokrižaj se lepo čedno,

urno in veselo vstani iz postelje, obleci se, poklekni in moli iskreno juterno molitvo. Nikdar ne pozabi, ljube matere božje Marije, in svetega očeta Jožefa, tvojega angelca varha in patrona za pomoč prositi. Tudi po dne večkrat misli na milega Boga in vse iz ljubezni do njega stori. Kadar slišiš angelsko češčenje zvoniti, tako pozdravi pobožno prečisto devico Marijo, in veseli se, da je skoz njo božji sin v svet prišel, kateri je tudi tebe skoz svojo smert na križu odrešil. Moli prav serčno pred jedjo in po jedi; zakaj Bog je, od koder vsak dober dar pride, njega moraš prositi, da tvoje jedila blagoslovi: njemu se imaš zahvaliti za vžito hrano.

Moli zvečer preden se ležat spraviš. Zahvali se milemu Bogu za tolkajn milosti in dobrot, z katerimi te je taj den obdarval; premisli, kako si den preživel, ali si tvojega Boga s kakim grehom razžalil, prosi ga, predenj zaspiš, s ponižnim sercom za odpuščanje in obudi popolno kesanje čez svoje grehe. Priporoči se Bogu in prošnji Matere božje, svetemu Jožefu, angelcu varhu, in svojemu patronu, spomni se vsih vernih duš v vicah, želi jim mir in pokoj, in skusi v tacih svetih mislih zaspati.

Nobeden den tvojega življenja naj ti ne preide, da bi ga z molitvijo ne začel, in z molitvijo ne končal.

Sveti Alojzi je že kakor štirletni otrok po celih urah molil, in to z gorečo pobožnostjo. Ta ljubezen k molitvi, je ves čas bolj rasla, in kakor se drugi otročiči veselijo na igranje, tako se je on ur molitve veselil. Večkrat je rekel, da taisti, ki je sladkoto molitve enkrat okusil, se nikdar ne more dolgočasa nje nesladkote zderšati.

Vendar, mladi moj kristjan! kje bi ti lepši obraz prave pobožnosti, boljši izgled vsake čednosti najti zamogel, kakor pri božjem Odrešeniku Jezusu Kristusu, v njegovih mladih letih? zakaj

„Kako se ima kristjan zadržati,
Mu zna le Kristus prav pokazati.“

Toraj pazlivim očesom glej na
malega Jezusa.

Ne pričakuj dolgo in široko popisvanje, zakaj jaz ti moram odkritoserčno obstati, da sam od mladosti Jezusa čisto malo vem. Pa ne samo jaz tudi drugi le kej malega vedo. Akoravno nam sveto pismo od Jezusa veliko drugega pripoveduje, od njegove mladosti le malo popisuje. Toda Bog tudi to ni bez uzroka pripustil, kakor ti v kraktem pokazati

hočem. Poprej te hočem vendar tega opomniti, kar je nam od njegove mladosti znano.

Od tih dob, od kar se je iz Egipta v svojo domovino vernul, do njegovega dvanajstega leta, pove sveto pesmo le te kratke besedice: „Dete pa je raslo, je bilo krepko, polno modrosti, in milost božja je bila v njem.“

Ko je Jezus dvanajst let dopolnil, se je z svojimi starejši v Jeruzalem podal, da bi tam ž njimi velikonočne praznike praznoval. Veliko nočni prazniki so se skoz sedem dni obhajali. Ko je ta prazničnost doveršena bila, sta se Jožef in Marija spet na pot v svoj domači kraj napravila. Jezus pa ni šel ž njima, temuč v Jeruzalemu ostane, bez da bi bili njegovi starejši to opazili. Oni so rajtali, da je pri znancih, in pri kakih drugih popotnikih. Toraj so se koj na pot spravili in že eden dan hoda popotvali, kar so ljubega Jezusa zgrešili. Prih vsih znancih ga iščejo, ali zastoju. Drugi dan se nazaj vernejo v Jeruzalem in še le tretjega dnu so našli Jezusa v božjem tempelju, ko je med učenimi sedel, njih navke poslušal, na njih praševanja odgovarjal, sam popraševal tako, da so se vsi njegovi modrosti in odgovorom začudili. Ko sta ga zagledala, sta se začudila, in njegova mati je mu govorila: Moj sin, zakaj si

nama to storil; jaz in tvoj oče sva te z žalostjo iskala. Jezus ji pa reče poln pohlevnosti: Zakaj sta me iskala? Al nista vedila, da se moram s tim obhajati, kar je mojega očeta. Al njegovi starejši teh besed niso razumili, katere jim je govoril. Jezus je šel ž njimi domu in je bil jim pokoren. Njegova mati je te besede v svojem sercu ohranila. Jezus pa je rasel v starosti in modrosti pri Bogu in pri ljudeh.

Glej, mladi bravec! to je vse, kar nam sveto pismo od prihoda Jezusa iz Egipta noter do tridesetega leta njegove starosti povedati ve. Ti me boš daleč baral, zakaj da so od mladosti Jezusa tako majhno zapisali? On je ja božji sin in je gotovo tudi že v svoji mladosti mnogo govoril in delal, kar bi merkatu vredno bilo. Na to ti odgovorim: Zato, ker od njega niso kaj več zvedili. Jezus je tiho in samotno prebival v borni hišici v Nacaretu pri svojem redniku Jožefu, se pridno tesarstva učil, in pomagal potreben živež zaslužiti. On bi bil že v mladosti narediti mogel, da bi se bil od njega velik glas po svetu zagibal, al on tega ni hotel, da bi tebi, mladi prijatel, v izgled služil, kako se tudi ti v svoji mladosti zadržati imaš.

Uči se taj od njega tiho in pohlevno živeti. Saj te ni povsod treba, kamor te tvoji

tovarši žugajo. Rad ostani pri svojih starejših, pomagaj jim delati. Kolko mladih ljudi je že na tem in na unem svetu nesrečnih postal, ker so se nevedoma svojim starejšem od doma odtegnuli, se z razujzdanimi tovarši okoli klatili in vsih sort hudobnih reči počenjali. Kmalo se človek tacega življenja navadi, in navada je železna srajca. Le malokdaj iz tacega kej pridnega postane. Po baraj in poprosi taj vselej svoje starejše ali pa druge tebi predpostavljene ali smeš tje iti, kamur se ti ravno poljubi. Ako se tako ravnáš, gotovo v starosti ničesar ne boš imel obžalovati. Veselja boš še vender zadosti našel, pri tem si pa čisto nedolžno serce ohranil.

Mnogo potov bi ti znal pokazati, po katerih bi dosti veselice najti zamogel, vendar hočem od tega spodaj bolj govoriti. Tukaj hočem samo od edne veselice govoriti. Ta naj ti bode nar ljubša od vsih, ravno zavolj tega, ker te jo že Jezus v svojem dvanajstem letu uči. — Pred si bral, da je Jezus v Jeruzalem šel, in tam z svojimi starejši velikonočne praznike obhajal. Njemu ni bilo pretežavno več dni hoda v Jeruzalem, da bi tam v božjem hramu moliti mogel. Tudi ti moraš naj več veselja v cerkvi najti. Gotovo nimaš tako deleč v cerkev kakor iz Nacareta v Jeruzalem.

Koj pomisli, štir in dvajset ur hoda je moral Jezus v hram božji iti. Oj ko bi bil vidil, kako lepo se je Jezus zaderžal na strani svojih starejšev, kako se je razveselil, ko je v hišo svojega nebeškega očeta stopil, kako goreče je tam molil!

Ali tudi ti rad v cerkev hodiš? al hodiš z svojimi starejši? Kako se na poti v cerkev zaderžiš? Ali si morde tudi tak, kakor nekteri hudobni fantalini, ki se v cerkev grede čez vsih žlaht nemarnih in vmazanih reči pogovarjajo, druge nadlegovajo, in zmerjajo? po travnicih in poljih letajo in drevesa poškodujejo? Če k cerkvi prideš, al dro hitro noter stopiš? al pa le zvunaj ostajaš, kakor bi se v njo ne upal? Ah kako globoko bi tako obnašanje ljubega Jezusa razžalilo, ki v cerkvi tebe priča-kuje! Naj delajo drugi, karkoli se jim poljubi, ti urno v cerkev idi in prav lepo božjo službo obhajaj. Posebno poslušaj pazlivo, kar gospod duhovni povedo, vtisni si vse globoko v serce, da doma kej povedati veš. Če se boš tako obnašal, te bode ljubi Jezus gotovo z nar boljšimi darili obdaril. — To si zapazi od perve besede, ki je: pobožen.

Druga beseda: Bodi marljiv!

Dokler si še mlad je gotovo tvoje poglavitno delo: v šolo hoditi. Le prav rad in pridno spolnuj tvoje šolarske dolžnosti, naj te nič ne zaderži, šolo obiskati. Pomisli, da se v šoli mnogo lepega in koristnega učiš, k čemu poslej ne boš časa imel. Ako te tvoji starejši večkrat doma obderžati hočejo, jih prav serčno poprosi, naj te v šolo pustijo, obljubi jim po šoli zato marljivejši pri delu biti. Ako so tvoji starejši borni, da ti komaj potrebne obleke napraviti zamorejo, glej da prav dolgo obleke ne zamažeš. Prizadeni si svoje vboge starejše skoz lepo zaderžanje in marljivost razveseliti. Bodi v šoli prav pazljiv na vsako besedico gospoda učenika, da boš doma starejšem ali pa bratom in sestram kej lepega in dobrega povedati vedel.

Kadar je šola pri kraju, idi na ravnost proti domu. Nestajaj nikjerpo nepotrebnem na poti. Ogibaj se nerodnih fantalinov. Varuj se njih hudobnih reči. Nikdar ne postopuj doma brez dela okoli. Le pomisli, kaj naša prislovica pove? Kdor se dela brani, kmalo strada. Rajši še enkrat preglej, kar si se v šoli naučil. Prebiraj naloge za prihodnji šolski dan. Če ti

starejši kako delo naložijo, ne merdej se nevoljno, če ti ravno delo ni preveč prijetno. Misli na majhenega Jezusa, kako pridno v delavnici svojega rejenika dela. Bodi kakor

Sveti Albert.

On je bil na Italjanskim v selu Ogna doma. Oča in mati sta bila kmetskega stanu, in sta prav bogaboječe živela. Njuna najperva skerb je bila svojega sinka prav po kristjansko izrediti. Že zgodaj sta mu mnogo od milega Boga pripovedovala in sinka učila, kako bi mogel svojo ljubezen do Boga skazati. Mnogokrat sta mu povedala, kako nemarna in gerda stvar da je greh, ker se skoz njega Bog, dobrotljivi oče, strašno žali. Ko je malo dorastel, so ga v šolo poslali. Oj kako veliko veselje je bilo za mladega Alberta, ko je brati znal! Ko je od mladega Jezusa pripovedovati slišal, kako je bil srečen! Koj si je terdno predvzel, Jezusa posnemati, kakor on pokoren in ponižen biti. Kadar so njegovi starejši v cerkev šli, ni Albert nikdar doma ostal. On je ja vedil, da k ljubeznivemu Jezusu pride, kateremu nedolžni otročiči posebno dopadejo. Mali Albert je Kristusove besede, ki jih je v šoli slišal: „Pustite, otročiče meni k prîti“

dobro zapazil. V cerkvi se je prav pobožno lepo zaderžal, torej je pa tudi Jezus nad njim veliko dopadenje imel, in njega z veseljem in ljubeznijo k uku in molitvi navdihal. Svojemu očetu je pri delu na vso moč pomagal. Posebno je živino oskerbel, ji pičo pokladal, in pasel. Vselej je svoje delo z molitvico začel. On se je navadil, vsako reč z dobrim namenom začeti, rekoč: Jaz hočem delati, ker je to tvoja sveta volja, — jaz hočem delaje Jezusa posnemati, ki je tudi svojemu rejeniku Jožefu pri delu pomagal, — jaz hočem delati, da se spokorim. Daj mi o gospod tvojo pomoč in blagoslovi moje dela.

Kakor sveti Albert moraš tudi ti rad v šolo hoditi, in se navaditi vse rad in veselo storiti, karkoli ti starejši, učniki, ali drugi predstavljeni zapovedajo. Vsako delo z Bogom začni, in z Bogom končaj. Kdor je z Bogom, s tim je Bog. Če si že odrastel, da ne hodiš več v šolo, tako učenje za te vendar ni pri koncu. Človek se težko nauči, pa kmalo pozabi. Toraj je treba, to kar se si naučil ponoviti, z novega premisliti in to, kar se si naučil tudi v djanju pokazati. Torej je treba tudi nedelsko šolo pridno obiskovati, in kristjanske navke marljivo poslušati.

Ko je dvanajstletni Jezus v božji tempelj šel, ni bil že s tim zadovolen, da je tamkaj molil, on se tudi v tisti kraj hrama poda, kjer so svete pisma razlagali in razjasnovali. Tukaj prav pazljivo posluša, odgovarja, in sam poprašuje. Maria in Jožef sta ga ja v hramu božjem med učniki našla. Glej sam Jezus gre v šolo, ti bi se pa sramoval v šolo hoditi. Jezus je gotovo več vedel kakor ti, če si ravno že stariši kakor on takrat. Saj je več vedil, kakor Judovski učeni, in vendar se je dal jim podučevati. Zakaj kej? bodeš morde prašal.

Zavolj tega, da tebi pokaže, kako je potreba, nedelske šole obiskovati, in kristjanski navk poslušati. Kolko veselja bi tvoji starejši imeli, kadar bi tebe v nedeljo, če nisi pri njih v cerkvi al pa v šoli vedeli! Kak lepo in hvale vredno bi bilo, ako bi na vprašanje, kje si hodil, odgovoriti zamogel: „Al ne veste, da se moram dans z rečmi pečati, katere blagor moje duše zadenejo?“

Dalej je poglobitna reč *marljiv pri delu biti*. Kakor ptica k ferkanju, tako je človek za delo vstvarjen. Kdor ne dela, naj tudi ne je, pravi sveti Pavl. Vadi se toraj že zgodaj delavnosti. Spolnuj na tanko svoje dela, in vari se lenobe. Ne puščaj

drugim tvojih del, marveč skusi jim pomagati. Veseli se, če si že tolkaj, da zamo-reš že marsikako delo storiti, in tako tvo-jim starejšem karkoli polajšati. Morde so oni že bolj stari in oslabeli, morde zavolj revšine ne zamorejo si posla deržati. Glej toraj, da jim ti posla nadomestiš. Skerbi z vso ljubeznivostjo za svoje starejše na stare leta, in poverni jim saj nekoliko skerb in prizadevo, katero so na te obernili. Posnemanja vreden izgled v tej reči je

Sveti Kutman ovčar.

Rojen je bil v Staningu na Angležkem. Starejši njegovi so bili prosti kmetovavci, scer nepremožni, pa polni lepih čednosti in bogaboječnosti. Mladega svojega sinka so že zgodaj pobožnosti vadili, posebno oistro so pa na to gledali, da jih mladi Kutman v vsem na tanko vboga. Pervo njegovo delo je bilo čredo svojega očeta pasti, kar je tudi prav pridno storil. Z ve-liko marljivostjo je domače dela opravljal, katere so mu oče al pa mati naložili. Pri vsakem delu je v molitvi moč in pomoč iskal. Ko so mu oča zamerli, je z delom svojih rok za živež svoje priletne matere skerbel. Toda kogar Bog ljubi, tega tudi

obišče. Srebro in zlato se v ognju čisti, človek pa v revah in nadlogah. Le ta je možak, in vreden Krístusov prijatelj, kateri v skušnjah zvest ostane. Kutman in njegova stara mati padeta po nedolžnem v veliko veliko revšino. Neprenehoma sta mati in sin delala, pa le malo je pomagalo. Pa nesreča ne pride rada sama. Revi je nadloga sestra. Stara mamka zbolijo, tako da nič ne morejo delati. Čisto skerčeni in krulovi so ležali na slamnati postelji, samo od svojega sina pripomoč pričakovaje. Kutman ne obupa. On dela kar mu je mogoče poln upanja na Boga. Oskerbi in tolaži bolno mater noč in dan, prenese nje slabosti, ino si tako prizadeva z ljubeznijo dobrote enkolko poverniti, ki jih je od mladih nog od njih prijel.

Oj kako prav je bilo, da se je že iz mladosti delavnosti navadil. Skusi tudi ti mladi prijatelj zmiram delaven in marljiv biti. Pomisli mnogokrat drugo besedo katera pomeni: Bodi marljiv, pa tudi ne pozabi sledečih verstic:

Pri delu misli na Boga,

K njegovi stori vse časti,

Obilno dal ti bo blaga,

Katero vekoma terpi.

Tretja beseda: Bodi vesel!

Ako si prav pobožen in marljiv, tako boš tudi lahko iz serca vesel. Skusi zmiram vesel in prijazen biti. Ne glej temno spod čela, ako te ravno kaj zopernega zadene. Sveto pismo pravi: „Le veselega darvavca ljubi Bog.“ Gotovo bode tudi tebe ljubil, ako mu z veselim in čistim sercom služiš. Z veseljem opravljaj tvoje opravila. Obhodi se prijazno z vsakim, vari se neprijaznosti. Na zemlji nikdar vse po tvojim ne pojde. Zmiram boš imel kak križ, če ti je prav al ne, in če si prav nejevolen, se ti bode še hujše godilo. Nosi ga poterpežljivo in zmiram ložej ti bode postal. Kristus ne pravi zastojn: „Moje jigo je sladko, in lahko je moje breme.“ Če ti je mar, resnico teh besed sam na sebi skusiti, varvaj se vsakega greha, kakor živega ognja; zakaj grešnik nima nobenega miru, taj tudi nobenega čistega veselja; prava živa veselost izvira iz čiste mirne vesti. Ne išči toraj tvojega veselja v rečih, s kterimi žališ Boga. Zakaj, če Apostel Pavl, pravi: „Veselite se ves čas“, tudi še pristavi „v Gospodu“, katero tolkajn hoče reči, kakor „veselite se, toda brez greha.“

Iz tega vidiš, kaj ima tretja beseda: „Bodi vesel“ za te pomeniti. Lahko boš tudi besede svetega Filipa Nerskega zastopil, katere je mnogokrat mladenčem pripovedoval. „Sinki moji bodite veseli in radostni, samo greha se zderžujte.“ Filip Nerski je imel neizrečeno poterpežljivost z mladenči, da jih je greha obvarvol. V trumah so se včasih pred njegovo isbico zbrali, vpili in vriskali, in on se je sam z njimi vred veselil. Enkrat je bila tako velika derhal, da so se hišni ljudi čes to pritožili. Svetnik jim pa reče: Pustite jih govoriti, kar se jim ljubi; naj se veselijo, jaz nič drugega od njih ne tirjam, kakor to, da ne delajo greha. Včasih je sam z njimi igral, da je jim le priložnost vzel, kam drugam iti, kjer bi grešiti znali. Enkrat se je neki imeniten mož čez to čudil, kako more tako vpitje in vriskanje prenesti. Filip mu odgovori: „Vse rad prenesem, da se le greha zderžajo. Če bi ravno derva sekali na mojem herbtu, vse rad prenesem.“ Iz tega vidiš, da je Filip Nerski, če je ravno svet in ojster mož bil, mladenčem rad kako razveselvanje pripustil, ino jih greha varval. Ljub moj mladi prijatelj! veselje ti je pripuščeno, le samo pregrešnega veselja se vari, in čisto vest ohrani. Samo

na tem potu bode pravo resnično veselje v tvojem sercu prebivalo in ti boš s kraljem Davidom reči zamogel: „Kako velika je tvoja sladkost, o Gospod, katero si ti taistim pripravil, ki tebe ljubijo!“ to je, ki se iz ljubezni do tebe greha ogibajo. Gotovo bi rad mirno in veselo po potu življenja hodil, torej pazi! Jaz te hočem nekaj opomniti, katero ti bodé vesele in radostne dneve prineslo. Dobro premisli kar ti povem:

Mladenč, ohrani svoj nar lepši kinč! Gotovo je, da nove in lepe reči rad vidiš. Hišo, ki je od znotraj in zvonaj prav lepo okinčana gotovo z dopadljivostjo pogledovaš. Vert z rožcami osajen, ki se ti prijazno nasproti smehljajo, z veselim očesom gledaš. V spomladi rad greš na polje, da vidiš zelene žita, cveteče travnike in dišeče drevesa. Veselje te navdaja, če vidiš na jasnem obnebj u rumeno sončice v prijazni milobi. Dopadljivo gledaš nove oblike, želiš jih sam imeti. Morde rajtaš, da si lepega in zalega obraza, krasne postave. Zavolja tega meniš, morebiti Bog ve kaj si več kakor drugi, katerim lepota manka. Lepota si misliš, je neizrečeno veliko blago.

Povej mi: Al si že kdaj premišloval, kaj daje na tem svetu nar lepšega? Kakšne

lepote ti je potreba, da te nihče na tem svetu ne prekosi. Ne išči te lepote s posvetnim očesom, s tim je ne najdeš. Ta lepota je žlahten kamen, kateri se ne izkople iz črne zemlje; ta lepota je biser, ki se ne rodi v globočini morja, ta lepota, je obleka beliši od snega, ki je z nobenim dnarjem kupiti ne moreš.

Ali hočeš ime tega žlahtnega kamna, tega biserja, te obleke zvediti? Te žlahtni kamen te biser, je sveta božja milost (gnada), s katero je tvoja duša pri svetem kerstu okinčana bila, ta obleka je obleka nedolžnosti, v kateri se je tvoja duša po svetem kerstu svetila. — O da bi zamogel srečo taistih prav živo popisati, ki svojo pri svetem kerstu pridobljeno nedolžnost ohranijo, da bi mogel krasoto, in ljubeznivost duše popisati, ki še ni z madežem smertnega greha omadeževana! Vunder bi vse, kar bi ti povedati mogel, sama senca bila, proti resnici. Samo te hočem prašati: Al ni Marija ravno zavolj tega pred Bogom tolkajn dopadenja najdla, ker je bila nedolžna prečista devica? Al ni Jezus apostelna Janeza zavolj tega tako preserčno ljubil, ki je bil nedolžen, čist mladenč?

Al tudi veš kakšno plačilo je nedolžnim obljubljeno? Sv. apostel Janez v

svojem skrivnem razodenju pove, da je v nebesih jagnje (Jezusa Kristusa) vidil, in pri njem štir in štirdeset tisuč, ki imajo ime Jagnjeta, in njegovega očeta na čelu zapisano. Ti so pred božjim stolom novo pesem prepevali, katero razun taistih štir in štirdeset tisuč nihče drugi ni peti znal. Oni slede Jagnjetu kamorkoli gre, zakaj oni so kupleni iz ljudstva kakor pervenci za Boga, ino za Jagnje, oni stoje brez madeža pred božjim stolom.

Kateri so ti, ki še v nebesih pred drugimi tolkajn časti vživljajo? Sv. Janez sam pove: ti so nedolžne deviške duše.

Kristjanski mladenč, ako bi v tej uri, ki tele verstice bereš, umreti moral — al bi tudi trumi nedolžnih v nebesih prištet bil? Al si še do zdaj nedolžnost svojega serca ohranil? O veseli se in raduj se, če moreš „ja“ reči! Iz celega serca ti srečo želim; zakaj ti si naj krasnejši okinčan, to imaš naj dražje blago v svojem sercu, ti si ljubinec Jezusa, resnična božja posodba, izvoljen otrok Marije prečiste device in matere božje, veselje svojega angelja varha, vsih angeljcev in svetnikov, ja ti si sam angelj v kervi in v mesu. Ni bogatejšega človeka od tebe na svetu, ni lepšega in krasnejšega od tvoje duše na celem svetu.

Prosim te, ohrani to svatbeno obleko čisto in brez madeža! Nič naj te ne zapelje v greh, ako bi ravno naj hujše imel preterpeti.

Da boš pa bolj terden v teh svojih sklepih, ti hočem prigodbo povedati, ki se je v Afriki zgodila o časih, ko so Vandali kristjane preganjali:

Dionizja in nje edini sinek.

Vandali jo vjemejo, in jo hočejo prisiliti se sveti katolški veri odpovedati. Ko je nježen fantiček grozne priprave vgladal, s katerimi so ga hotli mučiti (martrati), se je začel od groze tresti. Pred očmi matere so ga slekli, in strašno s šibami pretepali. Al mati je ga zmiraj k stanovitnosti prigovarjala. S prosečim glasom mu reče: „Pomisli, preljubi sinček! da smo v imenu presvete Trojice za samo pravo katolško vero kerščeni. Nobena sila ne sme nam bele obleke nedolžnosti, ki smo jo pri svetem kerstu zadobili, vzeti, da bode gospod, kakar v svate pride, svatbeno obleko pri nas najdel, ino nas ne suni v černo tmino, kakor znanega gosta v evangelju. O! le preterpi! ljubček mojega serca! Po kratkem terplenju boš večno veselje vživljal. Terpi!

terpi! ti boš še v obleki nedolžnosti zmag-
livi vene mučnikov pridobil.“ In fantiček
se pusti vmoriti, da le nedolžnosti pri sve-
tem kerstu zadoblene ni zgubil. —

Kaj si kej misliš mladi prijatelj! pri
tej pripovedi? Al je to fantiček kdaj ob-
žaloval, da si je svojo nedolžnost tako
drago s svojo kervjo ohranil? Gotovo
nikdar. On je zdaj tudi pri taistih, ki novo
pesem pojo, katere razun nedolžnih nihče
ne zna peti. Glej! tebe Bog noče tako
težko skusiti, tebi nobene martre ne žugajo,
za te je zmaga veliko lažje. — Jaz te
sicer ne poznam, tudi ne vem kdo si, in
kako ti je ime; vender pomisli, kakšno ve-
selje bi bilo za Jezusa Kristusa, božjega
prijatelja mladine, za vse angelce, in svet-
nike v nebesih; kako srečni bi bili tvoji
starejši, učeniki in predpostavljeni, kakšna
neizrečena čast pred Bogom in pred svetom
bi bilo za te, nedolžen, in v pravici pobo-
žen mladenč biti, da bi tvoji tovarši tebe
posnemati mogli! Iz serca ti to srečo že-
lim. Da pa prihodnič lažje nedolžnost svo-
jega serca ohraniš, te hočem na marsiktero
reč opomniti, in ti pokazati, kaj da so po-
božni mladenči storili, da so nedolžnost, te
neprecenljivi kinč svoje duše, ohranili.

Naj poprej:

Ohrani si čisto, nedolžno serce.

Vsega, kar se nespodobi, vari se kakor strupene kače. Ni na svetu večega sovražnika za nedolžno serce, kakor nečistost. Bog daj, da bi še ne vedil, kaj ima ta beseda reči. Nikdar ne misli, ne govori, ne stori kaj takega, zavolj koga bi moral od sramote rudeč postati, če bi se pričo tvojih starejšev, predpostavljениh, al pa drugih bogaboječih ljudi zgodilo.

Kakor čisto zerkalo (špegel), ako ga le trohico dihneš, naglo svojo svitlobo zgubi, tako tudi vsaka slaba misel, vsaka nečista beseda, vsaka nepoštena šala, zerkalo nedolžnega serca otemni, ja mnogo, mnogokrat gerdo oskruni. Če taj hočeš nedolžnost serca ohraniti, stori, kakor:

Sveti Bernardin Sienski.

Živel je od začetka petnajstega stoletja. Čisto nedolžno serce mu je bilo čez vse. Že sama nečista beseda mu je nedolžne lica orudečila, ino ga z nevoljo zoper kaj takega napolnila. On je bil pohleven, prijazljiv, in je vsakega, kakor je mu šlo, spoštoval; kakor hitro je pa kako nespodobno govorico zaslišal, se ni bal nesramneža zarotiti. Enkrat je pričo Bernardina nek imeniten gospod nekaj ne-

spodobnega izgovoril. Bernardin ga oestro zaroti, in gospod je sklenil prihodnič se poboljšati. On je bil tako pohleven, in pobožnega čistega serca, da so ga njegovi tovarši visoko spoštovali. Vsim je bil lep izgled v čednostih. Nobeden se ni postopil, pričo Bernardina kaj nespodobnega govoriti, vunder so ga radi med saboj imeli. Če so se včasih zapozabili, in kake nespodobne reči govorili, so hitro vtihnuli, kadar je Bernardin prišel. „Tiho, tiho, so djali, Bernardin pride.“

Mladi prijatelj! al tudi ti tak goreče ljubiš čistost svojega serca? Al jo dro tudi tako marljivo varvaš kakor sv. Bernardin? Al tudi druge od hudega odvracaš? Al morde sam rad take tovaršije iščeš, kjer se nič dobrega ne govori. Po tem potu čistosti svojega serca ne bodeš ohranil.

Sveti Stanislav Kostka

je imel tako čisto nedolžno dušo, da ga je že sama nesramna beseda tako prestrašila, da se od strahu ni zavedil, in se omamljen na tla zgrudil. Njegov pobožni oče, to zapaziti, so oestro skerbili, da se v pričo sina ljubeznivega niso take nespodobne reči govorile. Če je kdo v družbi kaj nespodobnega rekel, tako je skerbliivi oče hitro skusil govorjenje

na kej drugega spreberniti, in če to ni bilo mogoče, je v naravnost prosil, se mladega Stanislava osmiliti, in s takim govorjenjem ne žaliti.

Ali bi tudi ti tako čisto serce rad ne ohranil? Čuj, kaj naš božji odrešenik priporoči, da se ložej nedolžnost ohrani. On pravi k apostelnom: „Prositi in vi bote sprejeli, da bode vaše veselje popolnoma.“ Toraj

Pridno moli.

Vsaki dober dar pride od zgoraj od očeta nebeškega. Toraj tudi dar čistega nedolžnega serca le od zgoraj, od nebes pričakuj. Z poniznim sercom prosi za dar čistega serca. To so tudi svetniki storili. Od svetega Bernarda se med drugim tudi bere, da je Boga posebno prosil, da bi ga obvarval, da bi nikdar svoje nedolžnosti skoz kaki greh ne zgubil. In Bog mu je tudi pomagal. Moli taj tudi ti prav marljivo, če ti je mar svojo dušo čisto ohraniti, in gotovo, Bog bo tudi tebe uslišal. Posebno časti devico Marijo. Prosi jo, da bi te za svojega otroka vzela, in nedolžnost tvoje duše obvarvala.

Samo moliti pa še ni zadosti. Ti moraš si tudi sam marljivo prizadjati, svoje oči in

ušesa krotiti ino se vsakega greha, če bi še tak majhen bil, bati. Toraj

Č u v a j

sam čez se, čez svoje oči ino ušesa. Saj ni treba, da bi moral vse viditi, vse slišati, kar se okoli tebe godi in govori. Oči in ušesa so kakor okna ino duri, skoz katere se greh v tvoje serce vkrade. Težko bi si svojo nedolžnost ohranil, ako nisi na vso moč pazljiv sam na se. Ravno taisto velja tudi od jezika. Vsak človek se ima več al manj ravnati po pregovoru: „Malo govori, pa mnogo poslušaj!“ Posebno pa za te velja te pregovor, mladi bravec! Že sv. Jakob pravi: „Kdor iz med vas rajta, on služi Bogu, svoj jezik pa ne kroti, te se golfa, in njegova služba je prazna.“ — Kdor se pri govorjenju nikdar ne pregreši, te je popolnoma mož. Kako gerdo je posebno za mlade ljudi, če u vsako reč svoj jezik vtikvajo, vse vediti, vse bolj kakor drugi razumeti hočejo. Drugi so že več skušili, več vidili, toti naj govorijo, ti pa molči in poslušaj, če se kaj pregrešnega ne govori. Ako bi ravno včasih kako reč bolj razumil kakor drugi, molči, ali pa ponižno svoje misli odkrij.

Tako si boš svoje življenje polajšal, mir svojega serca, in nedolžnost svoje duše ložej ohranil. Že sv. pismo pravi: „Pogosto govorjenje ni lahko bez greha; kdor pa svoje usta kroti, te je moder.“ Toraj je neki mnihenemu mladenču lep navk dal, kako se ima zadržati. Mladenč namreč pride k mnihu, in ga za cilicium (to je pas spokorjenja) prosi, da bi ložej svoje mesene želje ukrotil. Po-božni mni ga pa na usta pokriža rekoč: „Gotovo, ljub moj! je to nar bolši Cilicium, če človek prav marljivo pazi, kaj skoz te vrata (usta) pride.“

Lep, in posnemanja vreden izgled, kako imaš sam čez se čuvati, svoje poželenje krotiti, in se tudi malih grehov varvati ti da.

Sv. Alojzi Goncaški.

Zavolj svoje žive ljubezni do čistega serca je bil „*angelski mladenč*“ imenovan. Veliko, veliko si je prizadeval, nedolžnost ohraniti, posebno je čez svoje oči oestro čual. Z ženskami nikdar ni govoril, da bi ne bil svoje oči k tlam pobesil. Da bi dragi zaklad nedolžnega serca gotovo ohranil, je bil posebin prijatelj molitve. Jedel, pil in spal je samo za potrebo. Vsake nevarnosti se je marljivo

ogibal, in vsak tudi nar manjši greh iz serca sovražil.

V svojem štertem letu je nekemu vojšaku svojega očeta troho strelnega prahu vkradil, da bi ž njim igral. Od vojšakov je včasih kake kletve, in druge nemarne besede slišal, jih večkrat sam izgovoril, bez da bi njih pomembo razumel. Ko so ga pa opomnili, da je greh, komu kaj skrivši vzeti, in take reči govoriti, je iz celega serca žalosten postal, in celo svoje prihodnje življenje je obžaloval ta dva „velika greha svoje mladosti,“ kakor jih je sam imenoval.

Kristjanski mladenč! ali tudi ti tako živo sovražiš greh? Al se tudi malih grehov zderžavaš, al morebiti nič ne porajtaš na nje? Kdor malih grehov ne porajta, bo kmalo v večje zabredil; kdor se pa malih grehov boji in se jih marljivo zderžuje, te se bo tudi večih ložej ubranil. Kdor se v maličkostih zvestega skaže, bo tudi v važnejših rečih za pravičnega najden. Toraj je sveti Filip Nerski učil rekoč: „Mladenči! premagajte se v maličkostih, da bode vam mogoče v važnih rečih se premagati.“

Ogibaj se slabih tovaršij.

Kar od družega vidiš, k tomu boš sam napeljevan da storiš. Ako od drugega kaj dobrega vidiš, bodeš sam k dobremu napeljevan. Če pa vidiš tvojega bližnega grešiti, če se večkrat ž njim obhajaš, se kmalo greha ne boš več bal, in tvoje serce se bode pohujšalo. Če bi mi vender mogoče bilo, te resnice te prepričati! Kolkajn nevarnosti tvoji duši od te strani žuga. Vari se, ja vari se slabih tovaršev! Kaj je ložej, kakor da tudi ti tak postaneš, kakor so oni, ako se večkrat ž njimi obhajaš, ino pečaš. Če ti ravno od začetka rudečica v lica stopi pri njih govorih, in nemarnih kvantah, sčasoma postaneš mlačnejši in mlačnejši, ako hitro iz take tovaršije ne bežiš. Kmalo se bode greh tudi tvojega serce prijel, in ti boš svojim tovaršem enak postal. Svet Avgustin sam od sebe pove, da je jabelka ravno zavolj tega kradil, da se je svoji hudobni tovaršii prikupil. Kolkajn mladencev se je že na duši in telesu neskončno nesrečnih storilo po hudobni tovaršii. Glej da to grenko skušnjo sam na sebi ne občutiš. Ne hodi v take hiše, v katerih razujzdanost vlada, ogibaj se razpuščenih tovaršev!

Svet Gregor Nacianski

pripoveduje sam od sebe in od svojega prijatla, svetega Basilija Velikega, da sta si na vso moč prizadevala, se slabih tovaršij ogibati. „Midva, pravi, se nisva pečala z mladenči, ki so bili razujzdani in sveto vero zaničevali. Le z takimi sva se obhajala, ki so bili mirni, in dobrega zadržanja, in katerih govori so nam kaj koristiti zamogli. Prepričana sva bila, da se človek sam sebe golfuje, ako se med grešnike meša, če ravno iz dobrega namena, jih na pravo pot obrniti. Zmiram se je bati skoz nje pohujšan in pokvarjen biti.“

Mladi kristjan! ta dva svetnika sta se bala, nedolžnost serca zgubiti, ako bi se z razujzdanimi tovarši obhodila — in ti bi se ne bal? Ti se hočeš na pervega, ki ti v pest naleti, natvezti, ž njim se veseliti, ako ravno od njega nič dobrega ne vidiš, nič lepega ne slišiš? Vbogaj apostelna Pavla, ki Tesaloničanom zapove rekoč: „Vam zapovedujemo, bratje, v imenu Jezusa Kristusa, Gospoda našega, da se z nobenim bratom (kristjanom) ne obhodite, ki razujzdano živi, ino ne po zakonu, katerega je od nas sprejel.“ Pa ne samo hudobnih ljudi se je treba ogibati, ampak tudi taci, kateri

bi znali, če so ravno dobri, tvoji duši škodljivi biti; to so posebno mlade ženske! Pregovor pravi: Kdor se z ženstvom vlačí se kmalo popači. Nikdar se taj preveč ž njimi ne pečaj. Že sveti Filip Nerski pravi: „Ne soznani se preveč z osobami ženskega spola, tudi takrat ne če so tvoje žlahte.“ Ne pogovarjaj se dolgo ž njimi, posebno na samotnih krajih, ne, kjer te nihče ne vidi. Beži! beži! če ti je nedolžnost svojega serca draga in ljuba. Le v begu je zmaga za te. Če pa že moraš v njih tovaršii biti, zderžuj se vsega nepoštenega govorjenja in nespodobne šale. Ne zaupaj preveč sam na se, in na svojo stanovitnost, temoč na božjo pomoč; le z božjo pomočjo, in z vlastnim prizadjanjem boš svoje serce čisto ohranil.

Vari se lenobe.

Sveti Efrem uči rekoč: „Mladina naj molči ino dela.“ Ti poznaš pregovor. „Lenoba v greh zapelje.“ Kolkaj ljudi je že resnico tega pregovora skusilo. Marsikteri mladenč je že lenuh postal, ker se je lenobe navadil. Marsikteri je že na tem in na unem svetu nesrečen postal, ker v mladih letih ni hotel delati, se nobenega dela,

nobenega rokodelstva poprijeti, in priučiti. Takim se je ravno taka primerila, kakor taistemu gospodarju v evangelju, ki je iz službe izpoden rekel: „Kaj mi je začeti, ko moj gospod gospodarstvo od mene tirja. Kopati ne znam, prositi me je sram.“ Kjerkoli taj si, naj boš pri starejših, pri kakem mojstru, al v službi, dela je povsod dosti, delaj pridno in marljivo. Mnogih grehov se boš obvarval, mnogo žalosti sam sebi odgnal. Ozri se le na svoje tovarše, in boš lahko opazil, da so taisti naj hudobnejši, naj bolj razujzdani, ki mnogo časa po nemarnem potratijo. Hudič nedelavnega postopača kmalo v greh zapelje. Torej sveti Hieronim pravi rekoč: „Zmiram kaj delaj, da te hudič brez dela ne najde!

Jdi pogosto k spovedi,

pa ne hodi zdaj k enemu, zdaj k drugemu spovedniku, temoč izvoli si enega, pred katerega zmiram hoditi znaš. Prosi Boga za modrega,umnega, pobožnega spovednika. Te naj te vodi in viža po tvojih potih. To je božja volja. Čuj, kaj sveti Francižek Zaleski govori rekoč: „Ko je Tobija svojega sina v ptujo deželo poslal mu je rekel: Jdi in poišči si razumnega moža, da te spre-

voduje in pelje. Jaz ti pa pravim, ljuba duša, ako hočeš v resnici pot pobožnosti nastopiti, poišči si pravega vodnika.“

Kdor v ptujih krajih popotuje,
Uzame moža da ga spreveduje.

Tudi ti hodiš po ptuji deželi, v kateri so ti pota neznane. Kako lahko jo zabredeš. Tim več ti je dobrega vodnika in vižarja potreba! In vse to je dober spovednik. — Sveti Ladislav, kralj Francozki, je svojemu sinu na smertni postelji tele nauk dal rekoč: „Jdi pogosto k spovedi. Jzvoli si pobožnega in razumnega spovednika, ki ti zna s svojim umom v dušnih zadevah pomagati in svetovati.“

Mladi bravec! izpolnuj tudi ti te navk; idi pogosto k spovedi. Ne porajtaj govorjenja marsikterih, ki ti morde pogosto spoved za zlo vzamejo, ino te tercjanom imenujejo. Koj pomisli, kaka bi bila izba, v katero se pogosto noter in ven hodi, in marsikaj dela, če bi ne bila od časa do časa pometena ino osnažena? Kakšna bi mogla tudi tvoja duša biti, če bi jo večbart pri sveti spovedi grehov ne opral ino očistil! Gotovo bi te sram bilo v nedelo z namazan obrazom v cerkev iti, kjer te tolkajn ljudi vidi — z vmazano dušo pa pred Boga stopiti, ki naše serca gleda, bi te ne bilo sram

ino strah? V nedelah in praznikih oblečeš novoprano srajco, poiščeš lepšo obleko, porabi taj tudi kako nedelo, da obleko svoje duše od grehov očistiš. Mnogo ti bode pogosta spoved koristila. Sveti Filip Nerski pravi. „Pogosta spoved je zaklad neprecenljivega blaga za tvojo dušo. Pri spovedi se duša očisti, ozdravi, ino v božji službi okrepča. Nikdar ne opuščaj spovedi o pravem času, ako bi te ravno še kej tacega zaderževalo. Naj poprej se spovej in potem se poprimi dela, in ti bodeš vidil, da ti vse bolj od rok pojde.“ Ako pa hočeš, da ti pogosta spoved koristi, je tudi treba, se dobro spovedati. Znabiti, da si se od ene spovedi do druge prav marljivo pred grehom varval. Znabiti da imaš razun nekterih maličkosti mirno vest. Pa so te morde vender marsiktere velike skušnjave naganjale, in ti si večbart v nevarnosti bil grešiti. Odpri toraj odkritoserčno svoje serce spovedniku, posebno če si bil k nečistosti skušan. Sveti Filip Nerski pravi, da kdor hoče nedolžnost ohraniti, naj vse svoje misli odkritoserčno spovedniku odkrije, naj nobene trohice ne zamolči. Zakaj zdravnik odkrito rano ložej ozdravlja. — Zastojn te bojo svet, hudič ino meso k grehu napeljali, če se ponižno pobožnemu ino módremu spovedniku zaupaš, se skoz pogosto spoved iz

novega okrepčáš, ino z božjo pomočjo pridno delaš. Kako veselje je za tvojega zveličarja, viditi s kako marljivostjo se greha varvaš, kak pogosto ino s kako gorečo ljubeznjo k božji mizi prihajaš, ino z nebeško mano, z Jezusam svojo dušo hraniš. Ta hrana te bode krepkega storila vse skušnjave premagati, ino svojo nedolžnost obvarvati.

Ljub moj! dosihmal sim ti nekatere pripomočke naštel, katerih ti je treba, ako ti je volja nar lepši kinč svoje duše, nedolžnost serca, ohraniti. Naj ti nebo zadosti le eno samobart to knjižico prebrati. Vzemi jo večkrat v roke ino prebiraj jo. Zapomni si eno ali drugo reč prav dobro, ino terdno skleni, celo življenje na njo porajtati. —

Dosihmal sim te posebno tega opominjal, kar se tebe samega vtiče. Zdaj ti še hočem nekaj povedati, kako se imaš proti drugim zadržati. Med tim so naj perve dolžnosti do starišev.

DOLŽNOSTI DO STARIŠEV.

Ljubi svoje starejše ino moli za nje.

**Za Bogom so starejši tvoji nar veči do-
brotniki. Po njih si od Boga življenje zado-
bil. Oni so od prvega trenutka tvojega živ-
ljenja skerbno za te skerbili. Ti si bil še
slabo dete, brez pomoči, in oko tvoje ma-
mice je nad taboj čulo. Kolkajn noči so morali
tvoja mati bez spanja pri tvoji zibelki prese-
deti! S kakšno ljubeznijo so te zredili!
Kako težko in težavno so tvoj oče delali, ino
tudi za te kruh služili! Premisli vesele de-
nove, ki so ti jih starejši napravili, neštivilne
dobrote, ki si jih od starejšev sprejel! Glej!
ali niso za Bogom vse tvoje ljubezni vredni?
Treba je toraj, da si jim pokoren, da jih skoz
dobro ino lepo zadržanje razveseliš, kolkor
ti je mogoče, da jim tako njih trud troho po-
plačaš. Da bi vender tudi ti ravno tako do-
ber sin bil, kakor mladi Tobija, od katerega**

je mati reči zamogla: „Ti si veselje naših oči, podpora naše starosti, tolažba našega življenja.“

Ker pa sam nikdar ne moreš svojim ljubim starejšem poplačati, kar so ti dobrega storili, prosi vsakdan ljubega Boga, da jim poverne že na tem, še bolj pa na unem svetu.

Lep izgled otroške ljubezni do svojih starejšev, ino goreče molitve za nje nam daje

Sveti Frančišek Borgia.

Ko je bil še le deset let star, je mu njegova pobožna mati zbólela. Bolezen je od dne do dne hujša prihajala. Bogaboječi fantiček se je mnogokrat v svojo izbo zaperl, ino solze v očeh, na kolenih za zdravje matere prosil. Al Bog ni vslišal otroške prošnje; mati je vmerla. — Mladi Franček je bil čez to silno silno žalosten, vender si misli, da je božja volja tako, ino da se materi v nebesih boljše godi. Te misli so ga potolažile, ino njegove solze posušile. Nikdar ni pozabil svoje ljubeznive mamice, ino nje lepih navkov, temoč je terdno sklenil, se zmiram po njih ravnati, da tudi enkrat tje v pravo domovino k materi pride, da na veke od nje ne bode ločen. Temu sklepu je bil tudi zvest. Sveto je živel ino leta 1572 v Gospodu umerl.

— Kako lepo in veselo je moglo njuno zjedinenje v nebesih biti!

**Polajšaj starejšem skerbi ino težave,
pomagaj jim pri delu.**

Kolkajn skerbi in težav morajo tvoji starejši prenesti. Od vsih ti malo al clo nič ne veš, kolkajn sitnega morajo preterpeti, katero tebe ne zadene. Dans jim kaka reč spodleti, pri kateri veliko zgubijo, jutre jim toča žito pobije, al pa mu slabo vreme ne na dozoriti. Drugobart jim denarjev zmajnka, ino oni ne morejo davkov ter drugih dolgov plačati, zdaj jih ali pa njih otroke kaka bolezen napade, in Bog ve še kaj vse. Glej, ljubi moj! tu je tvoja dolžnost starejšem nadloge polajšati. Obnašaj se posebno zmiram prijaznos starejšem, v tvojem djanju naj se kaže vesčas otroška ljubezen. Nikdar ne bodi merčov al pa terdovraten, temoč bodi zadovolen s tem, kar ti dajo. Ne tirjaj več kakor pa ti dati zamorejo. Ne na pravljaj jim nepotrebne plačila skoz drage obleke ino druge reči. Saj ni treba vse po naj novejši šegi imeti. Naj da so drugi lepši od tebe oblečeni, če imaš le lepo okinčano dušo boš Bogu prijetnejši v svojih pertenih hlačicah, kakor marsikteri, ki v dragi svili (židi) in

tenkem suknju hodi, pri vsem tem pa pred Bogom vmazano dušo nosi. Ta tvoja zadovoljnost bode tvojim starejšem mnogo pomagala. Iz ljubezni do njih prenesi nadloge in težave ino ti jim boš mnogo tolažbo napravil. Čuj kaj je

sedem let star fantiček

iz ljubezni do svoje bolne matere storil. — On je bil sin nekega kovača na Nemškem. Primeri se, da se sani čez njega peljejo ino mu nogo zlomijo ter zmučkajo. — Ko je bolna mati od te nesreče slišala, je iz postelje skočila ino omedlela. Ko so fantiču nogo popravljali, je bil čisto v miru. Še skoz en sam glas ni dal spoznati kak strašne bolečine terpi. Vsi so se stalnosti fantiča čudili. Ga vprašajo, ali ga nič ne boli. Ah strašno, odgovori prav tiho, vunder jaz rajši molčim, da preljuba mamica še bolj ne zbolijo. Tretji dan so ga bolečine strašno mučile, vendar je le samo natihoma ječal, da se je komaj slišalo. Dolgo časa je moral terpeti. Neizrečena njegova stanovitnost ga vendar ni zapustila, tako dolgo, da je narava zmagala ino se on spet ozdravil. Poslej je zdravnik materi povedal, kako stanovitno je mladi sin iz ljubezni do matere naj hujše bolečine preterpel. Ljubezen sinka je mater tolkajn razve-

selila, da je se veliko pred ozdravila kakor se je nadati bilo.

Treba je tebi, pripravljen biti starejšem postreži, tako v telesnih potrebah kakor v duševnih. Dolžnost, ja sveta dolžnost otroka je, starejše živiti in preskerbeti, kadar se postarajo, ino si sami ne morejo svoj kruh pridelati. Posebno pa, kadar zbole, si dolžen za nje kolikor ti je mogoče poskerbeti, zdravnika ino zdravila pripraviti. Opomnim te svetega Kutmana, od katerega sim ti pravil, da je na vso moč za svojo bolešno mater skerbel. Naj bolj pa skerbi za njih dušo. Glej, da se v zadnji bolezni z svetimi zakramenti previdijo, ino da se njih zadna volja na tanko spolnuje. Ako dolgo časa bolehujejo, nikdar ne bodi nevoljen, rad pri njih ostajaj ino zljajšaj jim njih terplenje. Beri jim včasih kej iz kake lepe knjige, ino moli ž njimi.

Lep izgled, kak iznajdljiva je otroška ljubezen v postrežbi svojih starejšev, dasta
sinka bolne matere.

Bila je vboga, bolešna vdova. Na nobeno nogo ni mogla stopiti. Dolgo časa že ni bila v cerkvi pri božji službi. Jz celega serca je želela še enkrat v cerkev priti, kamur je zdrava tako rada ino marljivo hodila. Vsako nedelo je svojim sinom tožila rekoč:

„Kako srečna bi bila, ako bi mogla pri sveti maši pričujoča biti, pa mi ni mogoče tako dolgo pot do cerkve storiti.“ Pri teh besedah so jo solze oblile ino zdihajoča je okušvala križec svojega patnoštra, na katerem je z gorečo pobožnostjo roženkranc molila. Sinka, ki nista tolkajn premožna bila kak voz najeti, sta si drugo pot zmislila, želje ljubeznive matere zpolniti. Napravita si prav ročen stol, na katerega mater posadita, ino jo urno proti cerkvi neseta. Vsi začudjeni so ljudi na poti obstali, ino ginjeni tolike otroške ljubezni sinka hvalili. Nekteri so jim clo z rožami pot potrošali. Gotovo jim je tudi Bog njih lepo obnašanje proti svoji materi obilno povernil.

Spoštuj starejše ino vbogaj jih!

Ni zadosti samo v sercu svoje starejše spoštovati, ampak to spoštovanje se more tudi v djanju pokazati. Treba je starejše v sercu spoštovati, zakaj Bog ti je jih dal, da bi pri tebi božji namestniki bili. Bog sam hoče, da bi ga mi „Oče“ imenovali. On se je s prvim človekom prav po očetovsko obhajal, ž njim hodil, njega podučeval, ino za njegovo dušo ino telo ljubeznivo skrbel. Poznej se ni hotel več tako očitno ž njimi obhajati, torej si je namestnike izvolil, kateri se v bož-

jem imenu obnašajo, ino za druge skerbijo. K tim božjim namestnikom se posebno starejši štejejo, toraj je tvoja dolžnost, jih v posebni časti imeti. Pohleven ino prijazen moraš proti njim biti, njih sovete ino ukaze spoštovati. Bog vari terdovratnosti proti starejšem! Ako z drugimi od svojih starejšev govoriš, govori pošteno od njih, ino zamolči, kar bi jim načast prineslo vtegnilo. Skoz pobožno življenje moraš čast svojih starejšev povikševati, zakaj „čast očeta je pobožen sin.“

Starejše spošтовaje jim moraš tudi pokoren biti. Dolžen si jih vse vbogati, kar ni zoper božje zapovedi, ino zoper blagor tvoje duše. Posebno pokornega se moraš takrat skazati, kadar tvoji starejši; tebe, ali tvoje brate ino sestre, ino druge hišne ljudi k dobremu napeljevati hočejo. Toraj naj v ti zadevi tvoja poglobitna zapoved bode:

Ravnaj se po hišnem redu.

Sicer ne vem, ali je hiša tvojih starejšev tako vravnana, da se vse po redu godi; pa vendar ti moram ljubezen do reda priporočiti, da se saj ti po redu ravnaš, ino nikdar zoper red kaj ne grešiš. Dobro si zapamti: „Vsaka reč ima svoj čas.“ Je čas za molitev, za delo, za razveseljenje za počitek. Toraj derži se reda

a) pri molitvi: Sveti apostel Pavl pravi rekoč: „Molite bez prestanka.“ S tim pa ni rečeno, da bi človek moral zmiram neprenehoma moliti, ampak vsak kristjan je dolžen, vsakdan nekatere molitve pomoliti, namreč, kakor sim te že opomnul, zjutra, zvečer, pred ino po jedi ino kadar angelsko česčenje zvoni. Lepo ino hvalevredno je, ako se te molitve večdel vskupej v družbi opravijo, kakor se še v mnogih slovenskih hišah godi. Le moli z gorečo pobožnostjo. Misli, da ti Jezus na strani stoji, ino se s tabo vredk mizi vsede. Posebno ti pa priporočujem skupno večerno molitev. Kako lepo je, če se vsi hišni snidejo ino skupej molijo, kolkajn veselja za milega Jezusa ki pravi: „Kjer sta dva ali tri v mojem imenu zbrani, tam sim jaz v njih sredi.“ Kako žalostno bi bilo za Jezusa, če bi ti po drugih potih hodil, tečas ko starejši, brati ino sestre molijo! Kakor pri molitvi, tako se derži reda tudi:

b) pri delu. Podaj se urno k delu, da ti ne bode po dva, po trikrat treba kaj ukazovati. Stori, kar se ti zapove, pa ne koj kar se tebi poljubi. Če rajtaš kaj bolj vediti, kako, delo bolj zastopiti, kakor se ti zapove, znaš svoje misli kratko povedati, vender se moraš vse neuljudnosti proti starejšem lepo varvati, ino se ne za modrejšega rajtati.

Sveti Edmund, kanterburski nadškof je bil sin nekega kupčevavca iz Abington - a. Že kakor fantiček je bil kej pohleven, priljuden, naučljiv, ino prijazen. Nikdar ni kaj drugega pozelel, kot kar so mati ali pa učeniki hotli. Vse njih želje se je potrudil izpolniti, tako da je vsak lahko vidil pokornost je prva lastnost njegovga serca.

c) pri razveselvanju. Mladi bravec, ne smeš rajtati, da taisti, ki pobožno ino bogoboječo živi, ne sme nobene veselice uživljati. Ti znaš vesel ino židane volje biti, kakor sim ti že enkrat povedal. Vender, če se hočeš resnično radovati, moraš čisto serce imeti. Grešnika vsred veselice zmiram vest peče, ino včasih, ako meni, nar boljše volje biti, mu hoče dostikrat od žalosti serce razpoknuti. Kadar so telesne veselice v kraju, tako se taki ljudi ravno tako počutijo, kakor da bi bili cel teden pri pičlem terdem kruhku delali. Jzvoli si veselice, katere dušo ino telo razveselijo. Vnedelah ino o praznikih popoldne bi imelo tvoje poglavitno veselje biti v cerkvi keršanski navk poslušati, ako te kaj prav važnega ne zaderžuje. Kadar je božja služba pri kraju, ne glej koj po tovarših, da ž njimi čas potratiš, ampak naravnost idi domu. Tvoji starejši, brati ino sestrice se tudi hočejo razveseliti, njih se derži,

ž njimi se veseluj. Beri kaj iz kakih lepih bukev, ali pa idi ž njimi na sprehod na polje ino travnike, ino razveseluj se ž njimi. Kolko manj greha bi bilo storjenega! Kak mirno bi se zvečer v postelj vlegel, če so tvoje veselice tudi Bogu prijetne bile. Kaj, pomisli, kaj ti je od tistih vesellic ostalo katere si morde včasih, žali Bog! v družbi svojih tovaršev iskal? Cel božji dan si se morde ž njimi okoli klatil, vsih sort burke vganjal ino starejšem marsikako skerb ino težavo napravil, pri vsem tem pa še Boga z grehom žalil? Nič, ja čisto nič ti ni ostalo, kakor nepokojna vest, ino težki odgovor pri Bogu. Nikdar se ne pusti več v prihodnič zapeljati. Tudi po noči ni prav se razveselovati, zakaj, derži se reda tudi:

d) pri počitku. Če si cel dan marljivo delal, se boš na večer rad kmalo v postelj vlegel, da tvoji trudni udi od dela odpočijejo ino novo moč pridobe. Navadi se, se nikdar od doma ne podati, kadar se enkrat noč stori. Noč ima svojo moč. Hudič ravno ponoči nar več ljudi v greh zapelje. Al se morde tudi ti hočeš od njega zapeljati ino nesrečnega storiti pustiti? Naj te nesreča ino nadloga drugih podučí. Kolkajn jih je, ki so pri svojih ponočnih veselicah nedolžnost svojega serca zgubili! Ostani lepo doma,

moli s starejši večerno molitev ter idi o pravem času v postelj, da drugi dan spet zgotaj k delu vstati zamoreš, če ti ga Bog doživet da. Odloči si uro, o kateri vselej vstati hočeš. Ne popuščaj tega reda. Urno poskoči iz postelje, kadar pride čas vstati. Če si ti bo ravno enmalo težko zdelo, le na noge! Dopadljivo darilo boš Gospodu doprinesel, ino na mah vse skušnjave hudiča zmagal, s katerim bi te znal nadlegovati, ako bi dalje zburjen v postelji ostati hotel.

Kako se imaš z svojimi brati ino sestrami obnašati.

Neki bogaboječi mož je lete pomenljive besede izustil: „Če mož ino žena, otroci ino drugi hišni, v miru žive, kaj je taka hiša družega, kakor male nebesa? — Kjer pa prepir ino nesloga gospodari, tam je velik pekel.“

Najdejo se ljudi posebno brati ino sestre, ki se kakor pes ino mačka en družega gledajo, ino kateri rajtajo, da nimajo nič drugega k delu na svetu, kakor medjusoben prepir ino polom. Da taki ljudi na svetu nebes nimajo, ino tudi od večnih nebes nimajo preveč pričakovati, sam dobro vidiš ino veš. Če imaš taj brate ino sestre,

vari se tacega življenja. Spomni se besed Jezusa Kristusa, ki pravi rekoč: „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med sabo, kakor sim jaz vas ljubil. Na tem bodo vas vsi spoznali za moje naslednike, če se med sabo ljubite.“ Al ni ta zapoved posebno za brate ino sestre?

Bodi taj prijazen, miren in vjenljiv proti svojim bratom ino sestram. Ne bodi svojeglaven ino togoten, če ti ravno vse po tvoji volji ne izide. Ljubezen svojo moraš posebno pokazati, da svoje brate ino sestre k dobremu napeljuješ. Lep izgled bratovske ljubezni ti da sveti Andrej, brat Šimana Petra. Ko se je z Jezusom pogovoril, ino njega za Mesijaza spoznal, se naglo poda k Petru ter ga k Jezusu pripelje. — Ti imaš morebiti še mlajše brate, še mlajše sestrice, ti si morde že kaj več od milenega Jezusa, od njegove svete vere, naj bode v šoli, al v cerkvi slišal: povej jim večkrat kej od tega, poduči jih v molitvi, ino spodbadaj jih k pobožnosti. Pa ne samo z besedami ampak tudi v djanju.

Sveti Dragotin Boromej

je imel sestrico, Anko z imenom. Oba dva sta se serčno ljubila, ino že od mladih let kej rada pobožna bila, eden drugoga sta spodbujala, rada se od Boga tér od božjih reči pogovarjala. Od dne do dne je njuna iskrenost večja postajala, nobeden ni hotel zaostati ino na vso moč sta si prizadevala, Bogu prijetna ino dopadljiva biti. Bog jim je tudi pomagal ino obadva sta v čednostih napredovala.

Morebiti boš odgovoril: „Moji brati ino sestre se posmehujejo, če jih k dobremu napeljujem, oni še starejšem ne vbogajo, veliko manj bodo mene poslušali.“ Tim več ti more mar biti njih ljubezen pridobiti, jim pri delu pomagati,

Kakor sveti Bernard Ofidski.

On je bil sin pobožnih kmetških ljudi, ino je svoje brate tako preserčno ljubil, da, če eden iz njih ni hotel starejše vbogati, je k očetu, ali k materi rekel: „Jaz hočem rad storiti, kar moj bratec noče, ino če kazen (štrafo) zasluži, rajši mene mesto njega kaznujte.“

Tvoja ljubezen do bratov ino sester, ne sme biti slepa, temoč pametna, krist-

janska. Njih osobo, njih dobre vlastnosti moraš ljubiti, njih greh pa sovražiti. Nikdar taj kaj pregrešnega ne smeš storiti, da bi svojim bratom al pa sestram dopadel, temoč si moraš na vsako sorto prizadjati, njih od greha odverniti. Z ljubeznivo prijaznostjo jih opomni pregreškov, ki jih morde imajo, ino prosi Boga za nje. Če je tvoje opominjanje zastoju, povej starejšem, da jih oni skusijo pobolšati.

Kako lepa ino ginljiva je ljubezen egiptovskega Jožefa do svojih bratov. Njemu je hudo djalo brate greh delati viditi; zatorej se oberne k očetu, da bi jih poboljšal. Mnogokrat tudi ti ne boš drugače mogel brate ino sestre od greha odverniti, toda vari se, ja skerbno se vari, da se ne navadiš: svoje brate ino sestre za vsako malo reč zatoževati. Jz tega nič dobrega ne pride. Ne da bi se svojim starejšem priliznul, ampak brate ino sestre od hudega odverniti, moraš njih pogreške povedati.

**Kako se ima kristjanski mladenč
proti poslom zaderžati.**

Kar se tega vtiče, bi ti znal mnogo važnega povedati. Pa hočem ti rajši vse prav kratko, pa vendar na tanko popisati.

Ljubi posle, ki pri tvojih starejših služijo. Le pomisli da življenje poslov sploh ni preveč prijetno ino fletno. Obnašaj se taj prijazno ž njimi, ino pomagaj jim pri delu. Ne zapoveduj jim, kakor bi ti hišni gospodar bil. Če so pri delu marljivi, če so zvesti ino pravični, govori pri starejših s spoštovanjem od njih, ino skusi, da jim starejši, razun zaslužka, še kdej kako reč podelijo. Kakor ti rad imaš, da se drugi s taboj obnašajo, tako se tudi ti z njimi obnašaj.

Če so posli, prav pobožni, kristjanski ljudi, bodi do njih prijazen, razveseluj se ž njimi v prostih urah, kaj lepega se pogovarjajte, ali pa kako pobožno knigo prebirajte. Rad jih poslušaj, ino vbogaj jih, kadar te k dobremu napeljujejo, ino pred nevarnostjo obvarvati hočejo. — Na unej strani se moraš pa tudi prav pazljivo varvati, če niso kej pridnega zadržanja. Če so njih govori nespodobni ino razujzdani, nikdar ne trobi ž njimi v en rog, ne posmehuj se njih nespoštenu šali, ampak opomni jih pregrešnega obnašanja. Nikdar ne bodi tacih prijazen prijatelj. Ne hodi z njimi, če te k svojim pregrešnim veselicam vabijo.

Važen korak za mladenčca.

Sicer imaš mnogo mnogo važnih korakov storiti; zakaj vsak korak v življenju ima svojo važnost; vsak te smerti bližej pripelje, z vsakim si znaš nov zaslužek v nebesih pridobiti, al pa sebe peklenškega brezdna vrednega storiti. Al eden korak je, od katerega tvoje celo življenje, tvoj večni in časen blagor zavisi. Morebiti si te korak že storil, al pa ga meniš ravno storiti. Ti boš prašal: Kteri je te korak? Ti ga nočem naravnost povedati. Premisli! Morde se ga sam spomniš.

Vsak človek mora skrbeti, kako si bode v prihodnič svoj kruh pridelal, da blagor svoje duše ohrani. To moraš tudi ti pomisliti; zakaj pečene golobice nobenemu v usta ne letijo, nobeden se še ni v mehko prevlečenem vozu v nebesa zapeljal. Toraj je treba, da že v mladosti dobro premisliš, kakšnega dela se boš poprijel, da si svoj kruh prislužiš ino svojo dušo zvelečaš. Zakaj že v mladosti se moraš k temu pripravljati, kar hočeš enkrat biti. Kakšno delo, kakšno rokodelstvo si imaš izvoliti? Glej! to je prašanje, katero ima za te veliko veliko važnost; zakaj ne za vsako delo, si enako pripraven, enako ročen. Neka-

terega dela se boš ložej privadil, nekateraga rokodelstva ložej priučil, kakor kakkega drugega, pri nekaterem si boš ložej svoj kruh prislužil, ložej blagor svoje duše najdel, kakor pri kakem drugem. Glej to reč moraš že v svoji mladosti dobro prevdariti, da ne zablodiš, ino samega sebe za celo življenje nesrečnega ne storiš. Le oziraj se okoli po svetu, ino ti boš ljudi najdel, katerim se že na obrazu vidi, da niso s svojim stanom zadovolni, da nimajo veselja do njega, ino da bi rajši kaj drugega bili, kakor pa da so. Ta nezadovolnost večdel iz tega izvira, da niso prav dobro, za kaj da so naj bolj pripravi, ino kakšen stan se za nje naj bolj prileže, prevdarili. Da se še tebi ne bo taka godila, že zdaj enokolk premisli ino prevdari; zakaj zmiram nebodeš mlad ostal, tudi ne zmiram se pri svojih starejših zderževal. Zmiram te ne bodo redili ino oblačili, s časom si bodeš sam življenje ino oblačila zaslužiti moral.

Morebiti so te že večkrat starejši barali, kaj bi kej nar rajši enkrat bil. Morde so te že opominjali, da je že čas na to misliti. Toda glej, da se tebi tudi ne bode taka godila, kakor nekemu fantu, od katerega ena pesmica pripoveduje, da je upra-

šan, kaj kej biti hoče, svojemu očetu po dolgem premišljevanju takole odgovoril:

Zdaj spomnim se, nar raj bi nič
ne hotel biti,

Ker kej je sladko se brez dela
krog klatiti.

Lenuh pa vender nečeš biti. Al da ne? Scer ne vem, kdo si, ino kdo so tvoji starejši al imajo veliko domačijo, al so le borni; al imaš upanje, nekda posestnik očetovskega pahištva postati, al si boš moral kje drugod stanovanja poiskati. Morde se boš kakega rokodelstva poprijel, al rajši na polju delal. Znabiti, da pojdeš v kako službo, ali pa bodeš naprej študiral. Jedne al druge teh reči se bodeš gotovo poprijel. Glej to se mi važen korak zdi, katerega te že zdaj opomniti hočem.

Najpoprej ti hočem nekatere reči nape-
ljati, katerih se imaš dobro deržati. Prosi prav lepo svetega Duha, da ti spoznati da, kakšno življenje, kakšno delo, je za te naj bolj pripravno. Pogosto z Saulom, potlej-
šim Apostelnom Pavlom moli: „Gospod, kaj hočeš da storim?“

Sam sebe prašaj, h ktorej reči imaš naj več veselja, pripravne moči ino dušne in te-
lesne zmožnosti? Poslušaj pameten совет svojih starejšev, oskerbnikov, in drugih pred-

postavljenih, od katerih veš da tvoj blagor želijo. Posvetuj se z svojim spovednikom.

Če pa nisi sam svoj pri izvolitvi svojega stana, če ti je božja roka že kak stan odločila, podverzi se božji previdnosti brez nevolje in godernjanja. Prizadevaj si na vso moč prav po kristjansko živeti, se greha varvati, in ti boš povsod mirno ino zadovoljno živel, ino enkrat večno življenje dosegel.

XX. POGLAVJE.

MLADENČ PRI PTUJIH LJUDIH.

Strah me je misliti, da boš moral očetovsko hišo zapustiti ino se med ptuje ljudi podati. Svet je hudoben. Kako lahko se zna zgoditi, da se prelepa cvetlica nedolžnosti, katero si znabiti še z božjo pomočjo dosadaj ohranil, pokvari. Goljufni zapeljivci te od vsih strani obdavajo, katerih so te dozday oče ino mati obvarvali. Vender le bodi serčen, prizadevaj si trud svojih starejšev skoz pravo kristjansko vedenje poplačati. Jšči novo moč k temu predvzetju, pri svetih zakramentih svete pokore, in svetega rešnega Telesa. Nič se ne boj! ker, če je Bog z nami, kdo če biti zoper nas. —

Kristjanski mladenč v uku.

Nekdaj sim pesmico peti slišal, v kateri se neki učenc milo pritoži, da vsi hišni z njim kej gerdo ravnajo. In resnica je, da se to

mnogokrat zgodi. Včasih so pa učenci tudi sami krivi, ker so kej hudobni ino neporedni. Kjerkoli se kaj prav neporednega zgodi, gotovo je bil kak učenec pri tem. Da se po tem takem več al manj huda godi, vsak za pravico spozna. Toraj če hočeš, da se tebi v uku boljše godi, pazi na sledeče besede:

Če se kakega rokodelstva poprijeti hočeš, poišči si mojstra, kateri ti je kakor kristjanski ino pravičen mož znan, ino od katerega veš, da se v njegovi hiši tako obnašajo kakor se spodobi. Kadar „v vuk“ stopiš, imej svojega mojstra za svojega očeta, ki te za tvoje prihodno življenje pripravnega storiti hoče. Bodi k vsemu, kar se ti zapove, voljen, spoštuj ino ljubi vse hišne ljudi. Posebno si pa prizadevaj v tem, kar se tvojega rokodelstva vtiče, pazi dobro na vse, kar se ti pokaže, da boš enkrat svojega dela kos. Kako pomilovanja vreden je marsikteri mojster, ki ime „mojsterskaza“ bolj zasluži, kakor pa „mojster.“ Nobeno delo se mu ne more z mirno vestjo zaupati. Dalej bodi proti pomagачem prijazen ino postrežljiv.

Kakor moraš sploh svoje rokodelo spoštovati, tako moraš tudi tiste spoštovati, ki ga že dobro umijo. Scer jim, akoravno boš hotel, ne boš vse po volji storil, in marsiktero žal besedo boš od njih slišati moral.

Vender pomisli, da se žlahtni kamen, poprej da svetlobo da, obrusiti, da se zlato v ognji skušati mora. Tudi tebi bo leta težka skušnja koristila, ako jo stanovitno prestojiš. Ne samo, da ti bode poterpljenje v nebesa pomagalo, bodo te tudi na svetu ljudi čestili in spoštovali, ino tebi se bode tvoj stan lahekši zdel. Zato bodi voljen pri delu, ktero se ti naroči, in vsakemu v hiši rad postreži.

Vender toliko ne smeš postrežljiv ino prislužen biti, da bi se tudi k hudobnim grešnim delom zapeljati dal. Zato ne pozabi tega pravila: „Nikdar ne stori kaj prepovedanega, če bi ti ravno mojster ali pa tovarši vkazali; pomisli da moraš Bogu več, kakor ljudem vbogati.“ Izgled, katerega moraš posnemati, da ti v tih okolnostih:

Vertnarski fantič.

Živel je namreč blizo vrat imenitnega mesta vertnar, ki se je ljudem pravičen zdel. Marljivo je s svojimi delal, in si veliko vertov, njiv ino travnikov nakupil, da nikdo ni vedel, od kod ti mož vse to dobi. Tudi je hodil rad v cirkev. Vender je bil leti na oko pobožni mož — hudobnež ino kradljivec. Vse, kar je imel, je bilo ukradeno blago, ker je po noči na sosedske verte in trav-

nike krast hodil. Že mnogo let je kradil, in ni bilo mu težko, se obogateti. Vender

Ni niti, ki bi tako tenka bila,

Da bi se tud' pred soncem skrila;
kaže izrek, ki se je nad tim možem izpolnil. Vse se je izdalo. Tudi svoje ljudi

je krasti navajal. Leti so dolgo časa molčali, ker so zraven časni dobiček imeli.

Dal jim je namreč imeniten del ukradenega blaga, in zato so se njegovih grehov udeležili. Pri tem neki mladenč k njemu

v nauk pride, ki ga je tudi hotel na polju krasti naučiti. Vender fantič je pomnil besede svojega fajmoštra, ki so mu jih, ko je slovo jemal, rekli: „Dokler živiš, imej

Boga pred očmi in v sercu, ino vari se, da v greh ne privoliš.“ Razun tega so tudi

rekli: Ne naj se v greh ne v tatbino zapeljati, ako bi še tako bilo skrito, enkrat bode vse očito.

Lete besede svojega časti vrednega gospod fajmoštra si je mladenč globoko v serce utisnil, in zato ni hotel tih grehov deležen postati, ampak celo djanje in gerdobo svojega gospodarja je odkril, ki ga je potem tudi zaslužena kazen dosegla.

Keršanki mladenč! v enake okolnosti, kakor leti vertnarski fantič tudi ti lahko priti moreš. Bodi tedaj stanoviten, ino ne

odstopi od zapovedi svete vere. Ako ti tvoj mojster, ali pa tovarši, ali kdor koli kaj vkaže, kar je prepovedano, reci urno in brez strahu: To ne smem, to nočem storiti. Ako ti pa vender še vkažejo, in te v resnici k temu tudi siliti hočejo, tako zapusti takega mojstra, zapusti tisto hišo, kjer Bogu služiti ne moreš — Scer ti morebiti ne bojo ravno krasti vkazali, pa te bojo n. p. v nedelah in praznikih k delu silili, da potem časa nimaš, božjo službo obiskati, da malokrat v nedelno šolo in v keršanski nauk priti moreš. V to vender ne smeš privoliti, ino rajši takemu mojstru iz nauka istopi, poprej ko se zavoljo rokodela v tako dušno nevarnost podaš. Mnogi te bojo scer zavoljo tega sovražili, zakaj zdaj je čas, ker ljudi le po časnem dobičku in zemskem blagu hrepenijo, ino na to, kar vera zapove, mnogokrat ne pozabijo. Mnogo žalostnih ur boš moral doživeti, vender srečen si, ako se deržiš zlatega izreka:

Vere nikdar vzeti si ne naj

Življenje tudi Bogu v sili daj.

Vender si morebiti tako srečen, da v prav keršansko hišo k pobožnim ljudem prideš, kí te k vsemu dobremu napeljujejo in spodbadajo. Ne vzemi jim za zlo, ako te pred nevarnostmi svarijo, ako ti marsiktero

ojstro besedo povejo. Posebno vari se slabih tovaršev. Najdejo se taki fantini, ki bi z svojimi besedami in navadami tvojo dušo ostrupili, ako bi se jim pridružil. Spomni se tega, kar sim ti že poprej od slabih tovaršij rekel.

Začuvaj tudi skerbno svoj jezik, govori malo, ino nikdar se laži obdolžiti ne daj. Bodi odkritoserčen ino pravičen v govoru in djanju; ako si kaj zadolžil, tako hitro povej, in prosi za odpuščanje, zakaj rajši ti bojo tedaj odpustili.

Sveti Francišk Saleski

je že od mladih let tako odkritoserčen bil, da se je, kader je kaj pregrešil, rajši kazniti dal, kakor da bi bil skoz laži se kazni odmaknil. — Tudi ti moraš se navaditi, tako odkritoserčen biti, zakaj po laganju bi si škodoval za čas ino večnost. Ne pozabi izreka:

Govori kar je res, ne upaj se legati,
Ljudi scer moreš, vender ne Boga goljfati.

Fantič in skrita steklenica.

Sveti Benedikt je nekega samostanskega bratiča po dve steklenici poslal. Jedno steklenico je fantič prinesel, drugo pak na poti skril. Sveti mož, kateri je tudi od sebe oddaljene dela vedel, steklenico prejme, in se lepo zahvali, svari pak fantiča, ko obide: „Pazi in ne pij iz steklenice, ki si jo skril, ampak varno jo nagni, in vidil boš, kaj je vnotre.“ — Osramoten je minišček božjega moža zapustil. Ko nazaj pride, hoče viditi, ali je res, kar je bil slišal. Nagne steklenico, in kača iz njega pride.

Mladi bravec! glej, kako je leti fantič za svojo krivičnost kaznjen bil. Nepošten ino krivičen človek se že na tem svetu v mnoge zadrege zaplete, in sebi na časni sreči škodje, veliko večji pak je dušna škoda: odgovor pred Bogom. Ti veš izrek: „Pošteno, ni nigdar zgubleno“; in kako je leti izrek resničen, na samem sebi in na drugih skusiti moreš. Da se tega izpričaš, beri samo sledeči izgled:

Henrik Hajne

je bil vbozega pa poštenega mizarja sin. Rokodelo se je od svojega očeta naučil, in je verlemu očetu pri delu krepko pomagal.

Vedno so oče svoje otroke opominjali, da morajo pošteni in marljivi biti; zakaj pošteno, in nikdar zgubljeno. Letih besed svojega očeta se je Henrik, ko je mizarski fantič in tovarš bil, rad spomnil, in vedno jih je pred očmi imel. Podal se je na pot. Tukaj bi bil večkrat priliko imel, marsikteri dobiček si priskerbeti, ako bi bil hotel nepošten biti, in od pota pravice odverniti. Zakaj tovarši, s kterimi je delal, so mu večkrat priložnost dali, k njim pristopiti, mojstra ogoljšati, in se tako vbogateti, ali pa kako veselje si napraviti. Vender Henrik od svojega pravila: „Pošteno, ni nikdar zgubljeno“ ni odstopil.

Na Dunaji je pri nekem mojstru, ki je veliko in imenitnih naročil imel, v delo stopil. Leti nož je bil zelo bogat, vender je na delo svojih ljudi oestro pazil, in rad vidil, ako so njegovi tovarši neprenehoma delali, ino z malim plačilom zadovoljni bili. Zato je tudi ž njimi vedno menil, in redkokrat ednega dolgo obderžal. Henrikovi tovarši so ga na mojstrove lastnosti opomnili, in mu na roke šli, da bi ga bil mogel preveriti in ogoljšati. Velikokrat so od kupcev več vzeli, kakor bi bili imeli, in skrivši so iz mojstrovih derv hišne naprave delali, ki so jih potem za se prodali, in takih hudobnih reči so več dopernašali. Ker pak Henrika niso mogli na svojo

stran spraviti, in on od pota pravice odstopil ni, so ga deržali za norca in pobožnika, in niso se ž njim pečali. Stari mojster je imel pri svojem velikem bogatstvu edino hčer Ano, ki je zavoljo svojega lepega in poštenega obnašanja, zavoljo lepote in bogastva mnogo snubcov imela. Vender svojega starega očeta ni hotla zapustiti, in zato se je vsim ponudbam odrekla.

Izmed mnogih tovaršev svojega očeta je tihega Henrika rada zapazila, in enkrat je pod streho na skrivnem govor med njim in dvema njegovih sotovaršev poslušala, ker sta mu njegovo preveliko poštenost oponašala. Z veseljem je poslušala njegove modre in poštene odgovore, in od tega časa ga je še rajši imela. Tudi Henrik si je večkrat, kader je Anino marljivost in čedno obnašanje vidil, želel, tako nevesto dobiti; vender sramožljivost ni pripustila mu, svoje oči na bogato dekle obrniti. Naglo Nanin oče vmerjejo. Celo sama ni zamogla gospodariti ino trgovati, zato ponižnemu Henriku svojo roko ponudi, ker je že davno po mnogih skušnjah od njegove poštenosti in od njegovega pobožnega življenja prepričana bila. Kdo je bil čez to veselši ko Henrik, in zakon se v kratkem sklene. Henrik je tudi svoje starejše oskerbel, brate in sestre izredil, ter

zadovoljno in srečno živel. „Glejte, — je mnogokrat svojim otrokom rekel, — gotovo bi mi Bog ne bil to veliko srečo podal, da sim vašo dobro mater v zakon dobil, ako bi ne bil nosil v sercu pravila: „Pošteno, ni nigdar zgubljeno.“ Glej, mladi prijatel, kako Bog tiste, ki prav po keršanskem živijo, že na tem svetu časno blagoslovi. Razun tega imajo taki ljudi tudi mirno vest in veselo serce, ki vse težave oslajša. — Gotovo bi tudi ti rad srečno živel; zato se v svojih naučnih letih pridno uči, da se bodeš v rokodelu dobro izučil, in da te bodo zamogli z dobro vestjo v izučanju poterediti. Rad moli, da ti Bog veselje in ljubezen do tvojega posla da, in ne naj se od mnogih težav odstrašiti.

Kader si leta učenja srečno dokončal, zahvali se Bogu, in dan svojega poterjenja v nauku s tim praznuj, da svete zakramente prejmeš. Zahvali se tudi mojstru in tovaršem, da so te ljubeznivo in poterpežljivo podučevali, prosi jih, da ti storjene pogreške odpustijo, in priporoči se jim za naprej. Ne obnašaj se po poterjenju v nauku kakor gospod, ne zaničuj učenskih fantičev, in ne misli, da si se že vse naučil. Le ponižni in pohlevni tovarši Bogu in ljudem dopadejo.

Keršanski mladenč postane rokodelski tovarš.

Gotovo si že dolgo želel si čas, ker nisi več učenski fant, ampak tovarš. V tem času se za te vse spremeni. Ne smejo te več od enega kota v drugi potiskati kakor poprej, ti imaš primerjene ure za delo, in ko so pretekle, se zamoreš počiti; ti se smeš za zdravo jed, za čisto postel potegniti, in za svoje delo boš plačan. Mojster in vsi hišni te spoštujejo, ako ne slišiš med tiste, ki rokodelski stan osramotijo. Tudi jes rokodelca čestim, ki svoje delo dobro zastopi, zraven pa keršansko živi.

Alj se pa tudi tako obnašaš, da si česti vreden? Alj imaš veselje in ljubezen k delu? Alj si tudi zvest, in reči, ki se ti k delu izročijo, na tenko storiš? ali vse le po verhu narediš, da zraven več pokvariš, in da bi ti rajši še na verh plačali, ako bi dela ne bil začel? Pomisli, da časno in večno srečo zgubiš, ako med nezveste tovarše slišiš.

Alj tudi želiš, svoje delo posvetovati in Bogu dopadljivo storiti po dobrem namenu, ki ga pri delu imaš? Alj še znaš

moliti? Alj si že zadovoljen, da le jesti ino dobro plačilo dobiš? Vtisni si v glavo lepi izrek:

Molitva sprosi ti od Boga sreče, blaga,
Molitva tud' v nebesa ti pomaga.

Scer boš večkrat take tovarše najdeli, ki mislijo, da se moliti samo starim babam pristoji. Vender vzemi si čas, in premisli, kako taki ljudi živijo, in vidil boš, da tudi molijo, ali njih molitva ni povzdigovanje duha k Bogu; zakaj naj rajši s hudičem govorijo, in kličejo ga, da bi jim pri delu pomagal, ž njim so prav dobro znani, in preklinjajo, kar le usta besed dajo, da izpluvajo strup peklenske molitve. „Oče naš, kateri si v nebesih“ ne rečejo radi, zakaj svojega očeta imajo v peklu, ino od tega mislijo več pomoči dobiti, kakor od nebeškega.

Ali ti tudi tako moliti hočeš? Jeli, pred tim se vstrašiš, in ti bi ne imel rad s hudičem prijaznosti. Zato moli rad, in podgovarjaj se večkrat s Bogom. Vender morebiti misliš, da nimaš časa moliti, da mojster ne vidiyo radi, kader moliš, da zraven delo zamudiš. — To ti rad verjamem. Vender povej mi, kaj bi storil, ako bi ti tvoj mojster nekoliko dni zapored nič jesti ne dali, in rekli, da ni časa za jesti, da moraš neprenehoma delati. Kaj ne, ti bi

misli, da so obnoreli, ker to ne vejo, da telo vsaki den jesti potrebuje, da ne oslabi, in da živeti zamore. In ako bi ti nič jesti ne dali, bi odšel, in med tim si sam za jed skerbela. Glej, molitva je dušna hrana, in ako svojo dušo zdravo ohraniti hočeš, moraš tudi moliti. Ako še toliko dela imaš — kratko zjuterno in večerno molitvo vselej še moreš pomoliti; pred jedjo in po jedi tudi moli, in ako se tvoji tovarši čez te smeji, misli si: rajši hočem se zasmehovati dati, in zraven k Bogu moliti, kakor od njih hvale iskati, in hudiču alelujo peti.

Da pak z molitvijo ne zgubiš preveliko časa, navadi se, tudi med delom moliti; ne govori z ustmi dolgih molitev, ampak marsikrat pobožno zdihni k Bogu, in ponovi dobri namen.

Dragi prijatelj, ti si že dorastel, smem tedaj s teboj možko govoriti. Gotovo si že pri marsikterih praznih veselicah bil, da bi se bil razveselil. Povej mi, ako na te veselice pomisliš, alj ne žaluješ, da si pri njih bil? alj nisi od njih več škode kakor koristi odnesel. Kar si v celem tednu težko zaslužil, si morebiti na eden večer vse zapravil, zdravje si po nemarnosti pokvaril, tako, da si že večkrat namenil, tudi v pondelk praznovati, ker ti drugi den delo

ni dišalo; in če si ravno delal, si bil vendar cel den merzel in klavern. Ali je bilo to pravo razveselenje? Škodoval si si na telesu in na časni sreči; v kakem stanu pak je še le tvoja duša bila! Nesramne reči so govorili, nespodobne norčije in spake vganjali, kleli so, kakor da bi se bili od hudiča naučili, pesmi so peli, pred kterimi je vsakega poštenega kristjana sram, oponašali in zasmehovali so duhovnike in pridige, in ti sam si ž njimi potegnil, spodbujen od svojih tovaršev; marsiktero hudobno reč ste vganjali, marsiktero nedolžno dušo pohujšali, ako ne clo v strašno grešno delo zapeljali — in to ti praviš, da je razveselenje? Oj da bi vidil, kako si svojo dušo ognusil, s toliko grehi omadeževal, gotovo bi ne želel več, na tak način se razveseliti.

Razveseliti se pa vender moram, ti porečeš — kaj mi je tedaj početi? — Od tega bom pozneje enkrat govoril, ker ti bom povedal, kako da si zamoreš pošteno veselje napraviti. Zazdaj hočem le od tega s teboj govoriti, kar ima v nedelah in praznikih tvoje nar imenitnejše delo biti. Lep izrek, kterega si dobro v glavo utisni, pravi: Šest dni, je djal Gospod, se z delom trudi, na sedmi pak na stvarnika premisliti ne zamudi.

V nedelah in praznikih ne smeš delati, Bog in sveta cerkev to prepoveda. Ne vbogaj mojstra, ako ti delati vkaže, če bi ti ravno desetero plačilo ponujal, tudi ne delaj za lastni dobiček, zakaj:

Denar, ki za nedelne dela ga dobiš, Ti nič ne zda, in srečo, zdravje ž njim zgubiš.

Vender ne samo telesno ne delaj, ampak tudi misli in želje svojega uma in serca na kaj drugega obrni, kakor na svoje vsakdanje opravila, in da ti v kratkem povem, kaj da imaš v nedelah in praznikih po božji in cerkevni zapovedi delati, vtisni si v glavo leti izrek:

Nedelo takrat prav praznuješ,
Če v cerkev greš, moliš, in greha se varuješ.

Pošteno se obnašaj v cerkvi, ne obračaj oči na vse kote in strani, ne govori veliko in od praznih reči, ne postavljalj se na tako mesto v cerkvi, kjer vidiš, da se neporedni fanti zbirajo, da tam govorijo, se smejuje, in nespodobne spake delajo.

Kader je božje službe konec, in ti nočeš še dalje časa pri presvetem rešnem Telesu moliti, idi hitro domu, in ne postopaj pred cerkvijo, da ne zgubiš milosti, ki si jih od goreče molitve, in od sprejetih svetih zakramentov dobil.

Ako po poldne nisi zaderžan, pridi vsakikrat tudi h keršanskemu nauku. Še marsikaj bi ti mogel povedati, kako da moraš v nedelah in praznikih čas v čest božjo obračati, vender od tega bom drugikrat govoril. Nekaj bi ti še rad pri tej priložnosti posebno gorko na serce položil, da bi se namreč prizadel, tudi druge, ki s teboj enaki stan in delo imajo, k obiskanju cerkve, in sploh k dobremu spodbadati in opominjati. Ti ne verjemeš, koliko dobrega bi s tim storil.

Jes sim zastran tega neko lepo povest bral od nekega črevlarskega tovarša, ki mu je bilo

Henrik Mihael Buh

in po domače dobri Henrik ime. Bil je sin vbogih rokodelskih staršev, iz Erlona v Luksemburškem vojvodstvu. Od mladih nog si je prizadeval, bogaboječ ino pobožen biti; naučil se je črevlarskega rokodela in navedil se je pri njem vse keršanske čednosti izpolnovati. V nedelah in praznikih je celi den v cerkvi bil, in v celem življenji se je trudil svoje želje in lastno voljo premagati.

Veliko žalost je vsakikrat občutil, kader je premislil, kako slabo da so njegovi brati in drugi rokodelci v sveti veri podučeni, kako

grešno in brezbožno da živijo. Trdno si je predvzel, njih spokoriti.

Začel je mnoge od njih nagovarjati, da so h keršanskemu nauku hodili, slabih tovaršev se izgibovali, prav serčno molili, večkrat svete zakramente sprejemali, v kratkem, da so vse sredstva potrebovali, da bi se v pobožnem življenju uterdili. Po posebnem ravnanju božjem pride v Pariz, kjer ga je bogaboječ baron Renti spoznal. Leti je vidil, da je dobri Henrik posebno za to pripraven, da ljudi od svojega rokodela poboljša. Z veseljem je pobožni baron zapazil, da Henrik veliko lehkomišljivih tovaršev in učenskih fantov na boljši pot pripeljuje; zato ga tudi spodbada, da pobožno bratovščino ustanovi, ki bi črevlarjem sredstva podala, se v čednostih svojega stana vaditi. Nar poprejšmu je pripomagal k mestjanski pravici v glavnem mestu, potem ga je za mojstra vpisati dal, da bi tiste, ki so postavle bratovščine, ki so jih fajmošter cerkve svetega Pavla spisali, deržati obljubili, za učence in tovarše k sebi vzeti smel.

Dobri Henrik je v kratkem času veliko učencov in tovaršev v svoji hiši zbral, s kterimi je v letu 1645 pod imenom črevlarskih bratov znano napravo ustavil. Njega so za prvega predstojnika lete naprave izvoljili.

Nedolžnost ino svetost letih pobožnih roko-
delcov je očitno kazala, da jih je Bog k po-
veličanju svojega imena izvolil. Duh prvih
kristjanov se je v njih zbudil.

Deržali so na tenko hišni red. Vse se
je ob pravem času zgodilo, molitve in dela so
si po redu sledile. V nedelah in praznikih
so pri celej službi božjej bili, po poldne so
jetnike v ječah, in bolnike v bolnišnicah in
v lastnih prebivališčih obiskovali, povsod so
ali z svetom ali s djanjem revnim pomagati si
prizadevali.

Dragi bravec, ti se boš scer čudil, da
ti letega dobrega Henrika v izgled postavim,
kterega imaš posnemati. Vender ne tirjam
od tebe, da bi tudi tako bratovščino ustanovil;
ali zamoreš pa tudi ti svoje tovarše k do-
bremu opominjati, jim dober izgled dajati, in
jih greha svariti, in potem takim boš veliko
k dušnemu izveličanju bližnega pripomagal.

Življenje tvojga luč ljudem naj sveti,
Da vidijo, kako da morajo živeti.

Keršanski mladenč v službi.

Dragi prijatelj! Ti si morebiti od vbogih
staršev, ki so ti komaj dozdam jed in oblačilo
priskerbeti zamogli, ki so te s težkim trdom
izredili. Zdaj si dorastel, ino si sam svoj

kruh prislužiti moreš. Težko ti bode padlo, starejše zapustiti, in v službi pri ptujih ljudeh živež in prihodnjo srečo iskati.

V službi biti, je vse drugače, kakor doma pri starejših živeti, in morebiti si že večkrat si želel: Oj da bi ne bil iz tako revnega stanu, da bi mi ne bilo treba služiti! — Da te potolažim, ti povem, da so vsi ljudi na tem svetu služabniki tistega nebeškega gospodarja, ki bo enkrat vsakemu zasluženno plačilo poplačal. Ti nebeški Gospodar je v svoji modrosti na tem svetu tako naredil, da morajo ljudi na svetu eden drugemu služiti. On je svoje darove ino svoje blago na svetu tako razdelil, da nimajo vsi vsega ampak eden več, drugi manj, da ima zmiraj eden od drugega kaj sprijeti, eden drugemu kaj dati. Tako je ljudi med saboj zvezal, in on hoče, da človek človeku pomaga. Noben človek sam za se na svetu ne stoji, ampak on je na druge navezan; bogatinec ino velikaš na manj bogate ino manj visoke, da jim viši delo dajo; borni pa ino nizki na bogate, da si skoz službo ino delo kruh ino plačilo zaslužijo.

Da bi pa vsak dobro shajal, ino se v svojem stanu srečnega čutil, je Kristus ljubezen pervo zapoved postavil, ino njegova sveta volja je, da se serčno ljubimo, ino z

darmi, ki smo jih od njegove mile roke sprijeli, eden drugemu pomagamo.

Ne bodi taj žalosten, če si ravno borgega stanu; saj je sam sin božji na svet prišel, ne da bi mu se bilo postreglo, ampak da je sam postregel. Bog ne porajta stanu, v katerim si se rodil, ampak zvestobo, s katero svoje dolžnosti spolnuješ.

Če je taj božja volja, da moraš služiti, podverzi se s pohlevnim sercom njegovi sveti volji, ino prizadevaj si, Bogu ino svojemu gospodarju služiti. Čuj kaj lep pregovor pravi:

Božji roki čisto se izroči
Bolj te pelje, kakor tvoje oči.

Vender se moraš tudi sam prizadjati, da v svojem stanu časno ino večno srečo dosežeš. Toraj poišči si naj poprej:

Kristjansko hišo, v kateri hočeš služiti.

Marsikdaj pravijo, v tej ali unej hiši je dobra služba, hlapec ima veliko plačila, dobro jed zraven, pa clo malo dela. On stori, kar se mu ljubi, gospoda ni celi ljubi dan doma, gospa se pa noče preveč truditi ino gledati, kaj kej posli počenjajo i. t. d.

Al bi mar tudi ti rad v taki hiši služil? — Ljub moj, če ti je blagor svoje duše mar, poišči si službo pri pridnih kristjanskih ljudeh. Kolkajni poslov zapravi večno ino časno srečo, ki v takih hišah službe iščejo, v katerih se od molitve po celih tednih ne besedice ne sliši, v katerih se v nedeljah in praznikih božja služba po nemarnem zanemara, kjer se nespoštene reči govore, nečiste pesme pojo ino druge hudobije vganjajo, brez da bi gospodar ali gospodinja o vsem tem kaj rekla. Prosim te, ne hodi v tako hišo, zakaj ti si v veliki nevarnosti, več zgubiti, kakor pridobiti.

Če še nikdar nisi v službi bil, ino tvoji starejši še žive, prašaj jih za совет, sam se ogledovaj, kaj se kej v hiši godi, v katero meniš v službo iti. Prosi ljubega Boga, da te vozi po tvojih potih, ino v prav kristjansko hišo pripelje.

Če si pa v kako službo stopil, tudi pomisli, kakšne dolžnosti da imaš. Ti imaš dolžnosti do gospodarja ino gospodinje, do svojih saposlov, ino zadnič ne pozabi samega sebe. V kratkem ti hočem nekej, kar se tega vtiče, povedati:

Dolžnosti proti gospodarju ino gospodinji.

Ako si pri kom v službi, naj ti ta hiša tvoj drugi dom postane. Gospoda ino gospo spoštuj kakor svoje starejše, ki ti obljubijo, jed ino plačilo odrajtovati. Ljubi jih, kakor otrok svoje starejše. Bodi odkritega ino ravnega serca ino služi jim zvesto. Oni ti zaupajo marsikako važno delo. Oni ti niso zmiraj za petami, ino gledajo kaj ino kako delaš. Hudoba te bode včasih skušala, to al uno vzeti. Saj se gospodarju to nič ne pozna, si boš morebiti mislil. Al Bog prenesi, se zapeljati pustiti. Zvest služabnik se ne dotakne, kar je gospodovega, temoč si prizadeva, škodo odverniti, če bi ravno imel kaj zopernega preterpeti.

Lep izgled od tega ti da

Rujter, služabnik kupca,

kteremu je ukazano bilo na sejmu v nekem mestu marokanske države veliko sukna prodajati. Ko je v to mesto prišel, in svoje blago razpostavil, se mu je dobro kupčija začela. Čez nekej dni je mestni poveljnik sam k Rujterju prišel njegovega blaga ogledovat. Dopadel mu je kos lepega sukna in

vpraša, koliko zanj hoče. Rujter mu kup pove; tode poveljnik mu reče, da je pol tudi zadosti, kar je za robo tirjal in da mu hoče tolikanj zanj dati. Rujter mu razloži, da mu je nemogoče, tako dobro robo za tak majhen denar dati; poveljnik mu pa vkaže, da ga mu mora prodati. Rujter mu mirno na to reče, sukno ni njegova, ampak lastnina gospoda, pri katerem služi, da mora njegove povelja spolnovati in da kupa celo nič zmanjšal ne bode. Jezen mu poveljnik pomisliti reče, da je na tem mestu pod ptujo oblastjo, in da lahko na miglje od njega ne zgubi le samo svojega blaga, temuč tudi svojo prostost in svoje življenje; ali Rujter se ne zmakne. Poveljnik odide, ko mu še enkrat svetuje, se premisliti. Drugi ptuji kupci so ga prosili, naj razjezenega poveljnika saj dalje ne draži; on pa mirno odgovori: „Jaz vem dolžnosti do svojega gospoda, in bom to storil, kar sim mu dolžen.“ —

Poveljnik se je povernil in je precej sukno za ponujeni denar tirjal. Rujter mu odgovori, da je pripravljen v ječo in revščino iti, po nikakor pa od zvestobe, katero je svojemu gospodu obljubil, odstopiti; poveljnik za vinar boljši kup sukna ne dobi, kakor mu je pervikrat ceno povedal. In pri tem mnenji je tudi ostal. To povelj-

nika gane, čudil se je nad redko zvestobo in stanovitnostjo tega služabnika in ga svojim služabnikom za izgled postavi. Potem je ukazal kolikor je pervikrat tirjal, mu do krajcerja splaćati, in je rekel: „S tega sukna si bom dal suknjo narediti, ki jo bom v spomin na naj pravičnejšega moža nosil, ki sim ga do sedež najdel. Le tako naprej delaj, kristjan! in srečno k svojemu gospodu nazaj pridi, ki mu tako zvestega in stanovitnega služabnika zavidam.“

Ljubi bravec! gotovo imaš tudi ti večkrat priložnost, svojega gospodarja marsikakega zlega ovarvati, in mu lahko kej koristiti; ne daj se od družine, ki so s tabo, ali od drugih ljudi h kakej nezvestobi zapeljati.

Bodi marljiv pri delu,

in nobene dolžnosti svojega stanu ne zane-mari. Na tanjko povelja svojih predpostavljenih spolnuj, ne delaj po svojej lastnej volji. Res, da lahko tudi reči včasih boljše, kakor tvoj gospod razumeš; tode, ako za tvoj pameten svet ne porajta, udaj se v njegovo voljo. Spomni se povelja aposteljna Pavla, ki v pismu na Kološane tako piše: „*Vi hlapci ne bodite v vsem svojim gospodom kot klapci na videz pokorni, da*

bi ljudem dopadli, ampak slušajte jih z odkritoserčnim srcem iz bojazni do Boga. Vse, kar bote koli storili, storite s serca, kakor bi Gospodu storili in ne ljudem; saj veste, da bote od Gospoda plačilo podedenja sprejeli. Služite Kristusu Gospodu!"

Da boš pa svoje opravila lože opravljaj, si jih tudi kako uredi; bodi varčin s časom, nikar se po nepotrebnem predolgo pri kakšnem opravilu ne mudi, vse o svojem času delaj, ničesar zoper red.

Čislaj in spoštuj svoje gospodarje.

Kakor svoje lastne starše, in varuj se skerbno jih z nepokorščino v nevoljo pripraviti, ali jih kako drugač žaliti. Prestrezi jih v željah, in bodi vedno jasnega duha in prijazen. Nar boljši gospodar, naj prijazniša gospodinja mora nejevoljna biti, če se posel zmiram kislo derži, in pri vsakej priložnosti pokaže, da mu je rečeno delo zoperno.

Tudi s tabo ne bojo tvoji gospodarji znabiti vedno naj boljše ravnali; z naj boljšo voljo jim ne boš ustregel, in namesti, da bi za svoj trud pohvaljen bil, te bodo gerdo zmerjali. Koga češ takrat početi? Morde prav zabavljati in se znositi? ali jim službo

odpovedati? — Tako bi pač ne ravnal po kerščansko, ker zapazi si lepi spregovor:

Na križev pot vsi mor' mo iti,

Ki hočemo v nebesa priti.

Stari oče Janez mlajši

je skozi celih 12 let pri nekem starem možu služil. Akoravno je pridno in na tanjko svoje dolžnosti spolnoval in se je vsak dan težkim delom podvergel, mu vender sivec ni dal dobre in prijazne besede, ampak vsakdej ga je precej terdo nagovoril. Pred smertjo, ko je starec mnogo puščavnikov, ki so ga obiskat prišli, okoli sebe stati vidil, pokliče svojega pobožnega in poterpežljivega učenca k sebi, ga za roko prime in mu trikrat zaporedoma reče: *Ostani z Bogom! Ostani z Bogom! Ostani s Bogom!* Potem ga priporoči puščavnikom kot neizrečeno dobrega človeka, ga jim za sina izroči in reče: To ni človek, ampak angel; ker, dasiravno skozi dvanajst let, ko je meni v boleznih stregel, nikoli prijazne besede slišal ni, mi je vse eno vsakiokrat iz serca rad in prav pridno postregel!

Kerščanski mladenec! poterpi in terpi tudi ti, kakor je učenec Janez, in za to boš, če prav ne od ljudi, saj gotovo od Boga plačilo sprejel. —

Glavno čednost, ki jo kot posel, gledé na gospodarje, po dolžnosti spolnovati moraš, zaznamvam z besedami :

Bodi zamolkljiv.

V hiši boš pač marsikej zapazil in vidil, kar jej bo nečast delalo, spoznal boš počasoma pomote in slabosti svojih gospodarjev, — kerščanska ljubezen to tukaj od tebe tirja, ne po nepotrebnem od tega z družimi govoriti, in tako jezik k opravljanju rabiti. Mo- goče, da ti je tudi sicer kaka skrivnost razodeta bila, ki se ne želi, da bi se zvedila, zamolči jo. S tim si boš ljubezen in zaupanje svojih gospodarjev kej kej pridobil.

Vedenje proti drugim hišnim.

Skušaj, da boš z vsimi hišnimi v miru živel; bodi ljubeznjiv in prijazen s sopolli, pripomagaj jim pri delu, kjer kej zamoreš. Ne loči se od družih, ampak prav vkup z njimi bodite, se ve da, če so pošteni kerščanski ljudje. Nikar se s tim, postavim, pri gospodarjih ali pri njegovih prikupiti ne skušaj, da bi sopolle za vsako stvarico pri njih zatožil. Te nepotrebne pošte so kristjana hudo nevredne, in vedno prepir med

domačimi napravljajo. — Tode zapazi pa tudi! Te pomote niso vedne stvarice, tudi so večkrat to veliki grehi in velike hudobije. Po hišah se poredni posli in tovarši dobe, ali pa tudi odraščeni domači otroci, ki hudobno žive, se po noči shajajo, grešne znanja delajo. Tu ni samo zadosti, da se takih grehov varuješ, temuč tudi k temu molčati ne smeš. Prijazno in ljubeznjivo jih posvari, da naj od svojega pregrešnega življenja odstopijo, in to večkrat stori. Ko pa vidiš, da tvoje dobre besede nič ne zdajo, le gospodarju povej.

Se ve, da jih boš s tim ujezil, in grajali te bodo, dražili in mučili, kjer bodo le mogli. Tode njihove jeze in njih maščevanja se ne boj; ker njihna jeza ni tebi, ampak njim samim v greh šteta, in ti bi se še jeze božje bati moral, ko bi k njihovim grehom molčal.

Tudi to ne bo zmiraj zdalo, ko boš gospodarju povedal; tudi gospodarji so, ki popolnoma na Boga pozabijo, ki se kej malo za spošteno življenje svojih poslov pečajo, ako so le sicer posli dobri delavci.

Prijatelj! tu se moraš pa posebno varovati, ker si sam v nevarnosti na slabo pot zaiti. Tako ali tako te bodo tvoji tovarši skušali ž njimi to delati, kar oni delajo. Danes te bodo s sladkimi besedami vabili in dra-

žili, jutre te bodo zasmehljivo svetopetca, čudneža imenovali, in morde ne bo dneva, ko boš v tej zadevi težkega težkega bojevanja prestatl moral.

Kaj češ takrat početi? — Se ve, da bi si s tim naj lože pomagal, ko bi hitro iz hiše šel in službo pustil. Tode to se ne bo dalo zmiraj tako lahko speljati; tvoji gospodarji bi resnobno po konci stopili, in v sili tudi deželsko gosposko na pomoč poklicali. Ako si ženska (za ktere je v enacih okoliščinah nevarnost veliko večja) bi ti vse eno svetval, hišo zapustiti in se od žendarja nazaj pripeljati dajati, in to tako dolgo ponavljati, da bi te iz službe spustili, ali bi se pa boljši red in pazenje v hiši prikazal. — Ako si pa mož, in te tako naglo zapeljati ne morejo, drugač če sam zapeljan nočeš biti, ti svetujem: Vzemi pratiko v roke in poglej, morde gre že leto h koncu. Glej, da drugo leto kako drugo službo dobiš; tode varuj se, da zopet med tako kačjo zalego ne zaideš. Za zdaj pa prav goreče moli, in vsak dan svoj sklep ponovi, ljubeznjivemu Bogu zvest ostati, in ga z nobenim grehom ne razžaliti. Pusti, naj drugi grajajo in govore, kakor hočejo — s kože te ne bodo slekli, in pri vsem tem le veliko pri Bogu zasluženja zadobiš, ako

si stanoviten, ker apostelj Jakop ni zastonj rekel: „*Srečen tisti mož, ki se k pregrehi ne gane; ker, kedar umerje, ga krona večnega življenja čaka, ki jo je Bog tistim obljubil, ki ga ljubijo.*“

Vedenje proti Bogu in samemu sebi.

Od tega bi pač naj prej govoriti mogel, vender ker hočem o tem obširniše biti, bom na zadnje čez to govoril.

Pomisli, da nimaš samo svojim gospodarjem, temuč tudi in še pred vsim, Bogu služiti. Tedaj se pri vsih svojih opravilih tako vedi, da ne boš le samo gospodarju, temuč tudi prav Bogu služil. Hočem ti nekaj vodil za življenje dati, ki ti bodo gotovo veliko hasnile, ako jih boš spolnoval. — Nič bi ti bolj na serce ne položil, kakor da se na redno, pravilno življenje navadiš. Red je duša kerščanskega življenja.

Da ti kratek pregled od tega podam, kako imaš celi dan v službi biti, si le na tele vprašanja odgovori: Kaj sim sleherni dan svojemu Bogu? kaj svojemu gospodarju? kaj samemu sebi? in kaj drugim svojim sočlovekom dolžan?

Vse je Bog sebi v čast vstvaril; tudi ti o človek si zato na svetu, da bi Boga

poveličastil, njemu služil, in si s tim večno plačilo pridobil. Tedaj tudi vse k časti božjej in iz ljubezni do njega stori. To vodilo naj ti bo vedno pred očmi, zatoorej tudi vsaki dan z mislijo na Boga začni. Ko se čverst in zdrav zjutraj prebudiš, pošlji prvo misel v nebesa k Bogu.

Rad ti verjamem, da imaš, če si posel, prav veliko dela, in bi pametno ne bilo od tebe tirjati, da bi vsako jutro cele ure klečal in molil. Tode prijatel, to ni nespametno in po vsej pravici tirja Bog od tebe, da se vsak dan, kedar se prebudiš, že na njega spomniš, se mu za srečno prebito noč zahvališ, ga pomoči ino milosti za novi dan poprosiš, se mu z dušo in telesom daruješ. Ne daj se po nikakor od tega odpraviti, temuč to naj ti vodilo postane, da nobenega dneva brez Boga ne začneš.

Ko se zbudiš, hitro posteljo zapusti, imej svoje misli v Boga obernjene, berzo in sramožljivo se obleci, misli ko se oblačiš, da ti sv. angel varh na strani stoji in te gleda. Potem, ko si si obraz in roke omil, se počesal, in si svoje telo za delo napravil — se verzi na kolena pred kak križ ali pred kako Mariino podobo, kar moraš v svojej spavnici imeti, in zmoli ju-

trenjo molitev. Ni ravno potreba molitvinih bukvic v roko jemati (akoravno jih tudi vzeti znaš); kteremu je na molitvi kaj ležeče, že tudi tako besede najde, da se s svojim Bogom pogovori, ga zahvali in ga prosi, da se sme njemu darovati. Lahko tele, ali kake druge take besede govoriš:

Moj Bog! zopet sim eno noč preživel — hvala ti bodi za-njo kakor tudi za vse dobrote, ki si mi jih podelil. O da bi pač nikdar svoje žive dni tebi nehvaležen ne bil! Podelil si mi nov dan — dodeli mi milost, da ti celega v tvojo čast in v moj časni in večni blagor obernem; pokrepčaj me posebno v urah skušnjav, ki bodo danes nad mene prišle. Vodi vse moje misli in poželenja, besede in dela k tvojej časti, da ti bom z dušo in telesom ti dan služil. Vsega se tebi darujem; vse naj se z mano zgodi, o Bog! — le grešiti me ne pusti. O Jezus, pokrepčaj me! o Maria, vzemi me pod tvojo brambo! sveti angel varh obvarvaj me! sveti I. (moj patron) vsi svetniki prosite zame! — Moli še k temu ene očenaše in potem pojdi bister in veselega serca na svoje delo. —

Lej, k takej molitvici ti je le nekaj trenutkov treba, in vender — če jo z zbranim duhom in s pobožnostjo omoliš, in to

vsako jutro storiš, je tvoja jutranja molitev dobra in dosti dolga.

Če si dobro molil, se ti bo tudi delo urilo, in ti bo v zasluženje pri Bogu štet, ako si Bogu k časti molil. Zatorej je drugo poglavitno, česar se imaš v vsakdanjem vedu deržati tole:

Vselej se z dobrim mnenjem loti svoga dela, In sreča cel'ga dne na njem ti bo obvisela.

Pa ne loti se ga samo, tudi delaj in končaj ga z dobrim mnenjem. Kako se more to zgoditi? Počasi si med delom svojega duha zbiraj, in mnenje ponavljaj, pobožni zdihljej, kako kratko molitvico k Bogu pošlji, in zgodilo se je.

Če boš tako delal, ti ne bo dolgčas, ako-ravno boš sam, in ne boš se tako lahko pre-grešil, če jih je več pri tebi, in tvoje delo bo tako tudi več zasluženja pri Bogu imelo. — To naj ti bo v veliko tolažbo. Z vso močjo svojega trupla moraš svojemu gospo-darju služiti. — Kako žalostno bi bilo za te, če bi mu tudi vse misli in poželenja svojega serca darovati mogel, kako žalostno, ko bi plačilo, ktero ti tvoj gospodar da, tudi vse plačilo za ves tvoj trud bilo! Ali veseli se, posel! drugače je ljubeznjivi Bog uravnal. Če v delu do vrata čepiš, le na Boga lahko misliš; če še tako pridno za svojega gospo-

darja delaš, da si zemsko plačilo zaslužiš, si vender le še zraven plačilo za večnost pridobiš; ker resničnin je pregovor:

Če prav pri delu vedno moraš biti,
Serce le moreš k nebú povzdigniti.

Pač da boš v službi mnogokrat marsikako grenko uro prestati moral, vsaktere bridkosti te bodo zadele; ali zoper Boga nikoli ne mermraj, ker on vse prav obrača. — Naj ti tudi noben dan ne mine, da bi ga z Bogom ne končal. Kedar si pa popolnoma od dela utrujen, in se čutiš komaj tolikanj močnega „oče naš“ zmoliti, nikar se v pre-mišljevanje ne podaj, ali bi molil ali ne, temuč serčno se premagaj, in prinesi svojemu Bogu na konci dneva še ti dar, da kratko večerno molitev opraviš. Opomnim te tukaj tega, kar sim že pervikrat rekel; ako si že morde pozabil, preberi še enkrat.

Da boš pa rečeno boljše razumel, ti o tem izgled v posnemanje postaviti hočem.

Sveti Izidor B.

je imel bogaboječe starše, ki so mu že zgodaj v mladosti v spomin vtisnili: „Kar storiš, v božjem imenu stori! Vesel je šel Izidor v šolo, kjer se je od gospoda fajmoštra lep spregovor naučil:

Začni vse z Bogom, ž njim končaj

Sprelep je to življenja raj.

Ko je še mladenec bil, ni nikoli opravila pričel, da bi ne bil prej Boga pomoči poprosil, in tega se je tako navadil, da je mislil ničesar ne dela prav, ako se ni poprej s prošnjo na Boga obrnil. — Kar Bog stori, je dobro storjeno, si je mislil, ko so mu o poli leta starši odmerli. Njegov stan je bil britek, in njegovo premoženje je bilo prav majhno; ker njegovi starši so se od vsakdanjega dela preživili. Vender ni bil žalosten, temuč je na Boga zaupal, ki nobenega ne osramoti, ki se k njemu z otročjim zaupanjem oberne.

Ko so mu ljubi starši pokopani bili, je šel v cerkev in prav preserčno molil, najprej za svoje starše, da naj jim Bog vse dobrote v nebesih z neginjljivimi darovi poverne, ki so mu jih storili; potem sam za-sebe, da naj ga Bog dalje na poti bogaboječnosti vodi in obvaruje. „Ti si me z bitko poskušnjo obiskal, je k Bogu molil — tode jaz se ne obernem od tebe.“ Šel je k svojemu dušnemu pastirju in jih soveta prosil, in oni so ga potolažili in mu rekli naj se prav terdno Boga derži, on bo že dalje skerbel. Ti prijazni gospod so tudi v kratkem pripomogli, da je Izidor, ki so ga zavoljo bogaboječnosti in njegovega spoštenega življenja povsod ljubili,

k bogatemu gospodu na lepo grajščino prišel. Tu so ga za hlapca vzeli, potem ko je majhno dedščino po svojih ranjcih starših prodal.

“Z Bogom začni” si je mislil Izidor, ko je na svoje opravila šel, in vse mu je dobro spod rok šlo. Kedar je nedelja prišla, je vesel v cerkev hitel k ljubeznjivemu očetu v nebesih, k Jezusu odrešeniku preserčno molit. Ko se je teden načel, si je mislil: *Z Bogom začni!* če je imel težke dela, ki jih je pri velikem gospodinstvu dovelj bilo, jih je z Bogom začel; kadar je moral s svojo gospodo potvati, daleč proč, ali pa v sosedne kraje, je v božjem imenu šel. Ko je teden minul, ga je z veselim pogledom k Bogu končal, se mu za vse dobrote zahvalil, ki mu jih je podaril, za vso moč, ki mu jo je podelil. Ni bilo večera, da bi se bil Izidor k pokoju vlegel po dokončanem delu, preden se bi bil z molitvijo k Bogu obrnil.

Posebno preserčno je pa na koncu leta molil; nemogoče mu je bilo, pri tako važnej dobi tje v en dan biti. Skesan je Boga prosil za odpuščanje vsih svojih grehov, ki jih je v pretečenem letu storil; iz globočine serca se je Bogu za vse dobrote zahvalil, ki jih je sprejel, in se je njegovej milosti priporočil, kakor tudi svojo gospodo in vse ljudi.

Zato je bil pa tudi božjega dopadenja vreden in so ga vsi dobri ljudje spoštovali.

Zmiram je bil vesel in jasnega duha, in vsako delo mu je dobro spod rok šlo. Tudi grajščinski so vsi Izidorja prav jako ljubili, in ko je najemnik njihovih posestev umerl, so jih njemu za nižji denar dali, kakor bi jih bil kak drug dobil. —

„Kako dober je Bog, si je mislil, ki me tako blagoslovi!“ Z Bogom je svoje majhno gospodinstvo začel, in očitno je božji blagoslov na njem počival. —

Poglej tu mladi bravec, kako je Izidor, akoravno nizkega stanu in od Boga hudo skušan, vunderle srečno in zadovoljno na svetu živel; in uči se od njega na koga se tudi ti posebno deržati moraš, ako v svojem stanu zadovoljen biti hočeš. Imej Boga vedno pred očmi, moli goreče k njemu, daruj mu svoje delo, svoje bridkosti, stori vse k njegovej časti, in zadovoljno boš živel v svojem stanu, in si bogatih zasluženj za nebesa nabral. —

Zdaj bi imel o tem govoriti, ktere dolžnosti imaš vsaki dan do svojih gospodarjev in drugih, ki so s tabo v hiši. Opomnim te tega, kar sim ti prej rekel, in ti ponovim s kratkimi besedami: Bodi svojim gospodarjem z ljubeznijo udan, z veseljem njihove povelja opravljaj, varuj se jih po nepotrebnem s ne-

jevoljo opravljati; prenesi njihove slabe muhe, njih sitnosti, bodi v vsem zvest in odkrito-serčen. — Z družimi domačimi bodite v spravi, z dobrim izgledom jim pot kaži, zavračaj jih od slabega, in spodbodi jih z besedo in izgledom k dobremu. Nikar se preveč z ženskami, ki s tabo vred služijo, ne soznani, varuj se pregrešnega znanja. —

V tej zadevi ti da izgled

Juri D., služabnik.

Bil je sin ubozega, tode bogaboječega očeta. Ni bil tako srečin svoje matere poznati, ker umerli so mu, preden je pet let star bil. Vsa skerb dobrega očeta je bila kerščanska izreja svojega otroka. Juri je moral vsakdan zjutraj, opoldne in zvečer svoje molitve opraviti, in ko je starši postal, šolo obiskvati. Veselje je imel do učenja, kmalo je svoje součence prekosil, in zavaljo njegove pridnosti in zavaljo pametnega in poštenega vedenja njegovega so ga vsi prav ljubili. Juri ni bil nikoli prevzet, kedar je bil očitno pri spraševanju pohvaljen: to ga je le spodbodlo še enkrat tak marljiv biti. Vsako nedeljo je šel s svojim ljubim očetom v cerkev, in je imel veselje, da je z očetom doma se o slišanej pridigi pogovarjati mogel. Juri je bil tudi vesel in vedrega duha, in se

je rad po dokončanem delu s svojimi tovarši in součenci poigral; tode nikdar ni bilo ene slabe besede od njega čuti; on je bil sploh pravih in lepega zadržanja. Oče mu umro; prejšnje francoske vojske so mu majhno premoženje snedle, in vse se je bilo prodalo.

Zdaj so blagi gospod fajmošter s prijaznim srcem dobrega Jurja k sebi vzeli, ga še bolj brati, pisati, računati in drugih koristnih znanj naučili, in so ga potem v neko veliko mesto za služabnika k enej gospodi pripravili. Solznimi očmi je Juri slovo od častitljivega dobrotnika vzel, in jim obljubil, po njihovih naukih vedno živeti. Kar je obljubil, je tudi spolnoval. Pri tej gospodi je bilo več poslov, posebno veliko žensk. Juri je bil lepe postave, in jim je prav dopadel. Posebno ga je ena zmed tih za se pridobiti skušala, ko mu je večkrat kej boljšega jesti, ali pa kak kozarec vina brez vedenja družih dati hotla. Tode Juri ni nikoli vzeti hotel, se te osebe ogibal, in je Boga in svoje dolžnosti vedno pred očmi imel. Spomnil se je v tacih trenutkih tegale spregovora, ki so ga gospod fajmošter naučili:

Ko hude nad te se skušnjave pripodijo,
Se hitro smerti spomni in Boga!

In te spomin ko pride ti v duha

Te s pota pravega moči vse ne zdervijo.

To pa žensko hudo razkači, skuša tedaj, kako bi Jurju škodvala; vsakterih krivic ga obdolžuje. Tode kdor je svojim dolžnostim zvest, se nima nikdar bati. Ako je gospod poklical, ga poslušat, kaj bo na tožbo govoril, se je Juri s tisto odkristostjo in s tistim poštenjem branil, da je gospod precej njegovo dobro vest spoznal. — Kedar so drugi služabniki v prostih urah plesat ali pa v gledišče šli, je Juri doma ostal, se v pisanji vadal, ali pa je kako koristno knjigo bral, včasih je tudi na vert šel, in ko je božjo mogočnost v njegovih delih vidil, ga je s hvaležno dušo hvaliti jel. V Bogu je bil potem prav zadovoljin, in je srečno srečno živel. Tedaj so ga drugi čudneža imenovali, tode Juri ni poslušal njihovega jezikovanja. Svoje vednosti povečiti, in serce čisto ohraniti, to mu je bilo veliko ljubše, kakor nečimurno, spridljivo življenje svojih soprosov. Tudi si je mislil, da je z vsakim dnevom starji, in je bil tega dela voljo prav varčin.

Vsako leto so njegova gospoda dan svoje poroke slovesno obhajali. Nekega dne zjutraj ravno Juri v sobo stopi, ko so zajterkovali. Spodobno in spoštovanja polno se k mizi bliža in gospodu reče: „Rad bi tudi jaz po svojem pripomogel, današnji dan

okrasiti; tode prerevin sim; ali prosim nikar ne zaverzite, kar se Vam v slabo znamenje mojega visokega spoštovanja in hvaležnosti do Vas izročiti podstopim. Voščim, da bi Bog mojega prečastitega gospoda in gospo, kakor tudi vse Vaše kervnike še prav dolgo zadovoljne in zdrave ohranil!“ Izrekši položil na mizo — prav mično spleten jerbasček za vezanje pred gospo, in tudi pred gospoda majhno darilce.

Oba, gospod in gospa, sta bila kej vesela nad dobroserčnostjo in opaznostjo dobrega Jurja, in ga poprašata, kje je to kupil? „O ne! odgovori Juri, to sim sam naredil v svojih prostih urah.“ To posebno gospoda oveseli, roko mu stisne in reče: „Ljubi Juri! tvoja marljivost in tvoje pametno vedenje ste mi vedno veliko veselje delale. Jaz čem dalje za te skerbeti, in ti danes čuvstvo čez vse moje pohištvo izročim s dvojnim letnim plačilom, ki si ga do sedaj vlekel. Vem, da človeku tolikanj zvestemu in tako lepega zadržanja, kakor si ti, brez strahu vse izročiti smem.“ —

Juri je od veselja jokati začel in je rekel, da tolike milosti ni vredin. Tode gospod in gospa ponudbo ponovita, in Juri ju je moral slušati. Nastopil je svojo novo službo, in je pri vsih prav ljubljen in čis-

lan živel zavoljo zvestobe, spoštenja in lepega zadržanja.“ —

Dragi bravec! Te povesti ti nisim samo za kratek čas spisal, temuč, da ti tega Jurja tudi posnemaš. Tudi tebi se zna kej tacega primeriti; dandanašnje je kej hudobnih ljudi na svetu, posebno med posli, in potem ko si že več časa služil, boš marsikej tacega povedati vedel. Le prav pridno svoje dela opravljaj in svojej gospodi prav odkritoserčin bodi; le nikar vsega tega, kar drugi posli počno, ž njimi ne stori, ino kej hitro te bo kak soposel obdolžiti skušal, uzrok bo že dobil; vsaktere tožbe bodo zoper tebe btele, da bi pri gospodi v zamero prišel, in marsiktero grenko uro boš preživeti moral. Tode potolažen bodi, saj ljubeznjivi Bog tvojo nedolžnost pozna; gotovo te bo enkrat časti, ki se ti spodobi, deležnega biti dopustil. Le pojdi po poti, ktero ti sveta vera in tvoja vest kaže in ne boš grešil, spolnuj polen marljivosti izročene dela, bodi ljubeznjiv s sposli in zastopite se, varuj se greha — in ko bi te tudi vsi zasramovali in sovražili, ti si vunder naj boljši del zvoljil. —

Še te hočem tega opomniti, kar imaš naj pervo in

Sam proti sebi

spolnovati. Ti, kaj ne, si posel in skorej zmirom posel ostati ne meniš? Misliš morde kedaj očetov dom prevzeti, ali si sicer kako posest kupiti, ali si pa vsaj želiš, kako drugače na stare dni prevelike skerbi za življenje se znebiti. Za to ti je že zdaj treba podlage staviti in že zdaj za starost skerbeti začeti. Tudi če imaš majhno službo, se ti ni treba nikoli bati. Nebeški oče, ki vrabce preživi, lilje na polju oblači, bo tebe toliko manj pozabil.

Pa tudi ti moraš svoje storiti. Moraš biti varčen s tim, kar si pridobiš in zaslužiš. Uredi svoje izdavke po svojih dohodkih. Kdor več izda, kakor zasluži, si napravi veliko skerbi in nadlog. Se ve, da bi ti se vtegnilo včasih zgoditi, da komaj toliko zaslužiš, kar ti je za naj večje potrebe, in to bi bilo težko za te. Varuj se prevzetnosti v oblačilu, ogibaj se novih šemastih noš. Oblači se po svojem stanu, kakor se poslu spodobi. Kak zaničljiv se vidi posel pred očmi dobro mislečega kristjana, ki vse, kar v celem letu zasluži, samo na svojo prevzetno obleko oberne. Tako se on nosi, da koga od gosposkega stanu v njem vgladati misliš. Obleka ti ne da prave

cene, ampak pošteno serce in pobožna duša. S tim si pridobiš dopadenje pri Bogu in pri ljudeh. Vendar, Bog tega vari, s tim nisem mislil reči, da bi moral v gerdih, sterganih oblačilih hoditi, ampak tvoja obleka bodi prosta, snažna s edno besedo tvojemu stanu primerna.

Pa ne samo nepotrebne, pregrešne obleke se imaš ogibati, ampak tudi vsih veselice, ki bi ti vtegnile tvojemu stanu neprimerne biti. Jaz mislim kerčme, plese in igranje za denar itd. Pa nikar ne misli, da bi ti bile tudi poštene veselice o pravem času in zmerno uživane prepovedane.

Potemtakim si boš za svojo starost kaj prihranil, zdravo telo, če je božja volja, in tudi zdravo nedolžno dušo ohranil, in clo marsiktero veselje vživljal, ki ga samo tisti poznajo, kateri imajo čisto in dobro vest.

Hočem ti glede tega izgled nekega mladenčca v posnemanje povedati. Te mladenč imenuje se

B o g o d a r.

Na prijaznih bregovih Bodenskega jezera je sedel tuj gospod, blizo nekega mesta na homcu, okoli kterege se lepa cesta ovija.

Kako se veseli, ko vidi, kako prelepo solnce k božjej gnadi gre, in svoje zlato-

rumene žarke po jezeru razliva. Vsega zamišljenega v radosti prijetnih občutkov ga kar naenkrat hrup prebudi. Dva fantiča se pulita za nekoliko cvetic in se jako kav-sata. Kar pride popotni rokodelc s težko culico na plečih žvižgaje po cesti, vidi, sliši ravsanje fantičev, in jih pomeri s prijaznimi besedami. Tuj gospod posluša tiho in pazljivo, se rokodelcu približa, ko sta fantiču odšla ter ga nagovori: „Vi ste mir napravili.“

„Prav nekaj lepega je mir, odgovori rokodelc.“

„Kakor slišim, ga ljubiti, to je lepo.“

„Kdo bi ga ne ljubil, samo ž njim postanejo ljudje veseli in srečni.“

„Kam pa greste in od kod pridete“ vpraša prav prijazno gospod.

„Pridem iz Virtemberškega in grem na tuje si kruha služiti.“

„Smem li Vas po imenu in po roko-delu poprašati?“

„Blagodar mi pravijo, v. R. sim ro-jen. Kakor skrinjarski podmojster moram pri tujih ljudeh, daleč od svoje domovine, kruha služiti.“

Prijazna vunanja obnaša mladenčā do-pade gospodu in kmalo vidi, da mladenec ni brez vse omike, poprašuje zatorej o raz-

nih okoljšinah. Zve potem od Bogodara, ki je prav odkritoserčno, pa s povštovanjem proti gospodu odgovarjal, da je sin nekega uradnika, ki je po nekrivičnim, po smerti svoje žene, in po drugih nesrečah vse svoje premoženje zgubil. Njegov oča ga je mislil v latinske šole poslati, pa ker je po nesreči vse svoje premoženje zgubil, tudi tega doseči ni bilo mogoče, in nič drugega ni bilo storiti, kakor kakega rokodelstva učiti se, in z veseljem se ga je tudi poprijel.

Odkritoserčnost mladenčca gospodu jako dopade, popraša ga ali bi ne hotel pri njem v službo stopiti, ker je bil prav lepe postave. Pa vendar Bogodar ni hotel brez vednosti in privolenja svojega starega očeta kaj takega storiti, in namero svojega življenja čisto premeniti. Vzame ga pa gospod, ki je bil bogat Virtemberski grof, saboj v mesto in v kerčmo, kjer je stanoval, zakaj on je tudi ravno popotoval. Reče Bogodaru, da naj še dones svojemu očetu razodene svoje okoljšine, in ga naj prosi za privolenje v to službo stopiti. Zgodi se. Med tem vodi grof mladenčca po okolicah sabo, in od dne do dne je on grofu bolj dopadel; prav prijazen, bogaboječ, in pohleven je bil. Posebno pa je dopadla grofu ljubezen, spoštovanje in hvaležnost do očeta, ki jo je

pri vsakem govorjenji pokazal. Peti dan dobi odgovor od očeta. Prav veliko veselje so v pismu razodeli, da je Bogodar tako srečen, da more pri njem dobro znanim, sploh spoštovanim, in v resnici blagim grofu J. J. v službo stopiti; opominjajo ga tudi k spoštovanju, odkritoserčnosti, zvestobi in sploh k čednostim, ki služabnika kinčajo. Grof se je jako veselil, ko je pismo Bogodarovega očeta prebral, in sklene pogodbo s Bogodarom za dve leti, in koj drugo jutro nastopita pot v Švajco.

Nihče ni bil srečniši kot Bogodar; vidi krasne in veličastne gore in planine, prelepo naravo Švajcarskih dolin in homcev, in vse zapiše v svoj dnevnik. V nedeljo po božji službi piše svojemu premilemu očetu ter mu veselje, ki ga vživa, naznani.

Štir tedne je grof tukaj prebival, potem se je spet v svojo domovino podal. Z vso pazljivostjo je opravljal Bogodar v tim času svojo službo; prav tih, priden in krotek je bil, in vsakter je Bogodara prav ljubil. Ko je Bogodar že pol leta pri grofu služil, prosi gospoda grofa, da naj mu pripusti skobelnik napraviti. Zgodi se, in Bogodar je delal v urah, ki so mu bile v odpočivanje odločene, nar lepši reči za svojo gospodo, postavim majhine omare, mize, stole in drugo, kar je

vse prav gladko izskoblal in prav lepo polikal. S takim obnašanjem se če dalje bolj gospodu prikupi, on ni namreč nikoli od hiše šel brez opravka, on ni hodil v kerčme in druge nevarne kraje, pri plesu in drugih razvujzdanih veseljih ga nikoli ni bilo viditi, kar dandanašnja družina vse preveč ljubi. Bogodar je zmiraj doma ostal, je spomladi in po letu rožice in cvetlice v vertu gleštal, po zimi je pa v skoblarniči lepo žvižgaje pridno mizarske reči delal; ali je gospoda grofa prosil, da mu je kake lepe bukve brati dal. Če dalje bolj je tedaj tudi v raznih vednostih napredoval, kar je pa tudi drugim rad povedal, če ga je le kdo za to prosil. Prav prijazen je bil z vsakterim, in kmalo so ga sploh „dobrega Bogodara“ imenovali. Nikoli se ni pritoževal, nikoli ni mermral, nikoli si ni želel večje plačilo, kar se pri naši družini sploh ne sliši. Zadovoljin je bil s svojim stanom.

Prosto in snažno se je oblačil, in čertil je lepotičanje, kar se družinčetu kar nič ne prileže. On je prihranjene denarje že kam drugam obrniti vedil. En večer, prav pozno v noči je že bilo, ga pokliče grof k sebi, ker je bil že delej časa bolan. Bogodar naglo pride; grof vidi, da je ves plašen in bled, ker je bil pa scer vender rudeč kot nagelj. „Bo-

godar, ali ti je slabo, kaj ti je?“ ga vpraša grof. Bogodar odgovori, da mu nič ni, in da se prav dobro počuti. „Zakaj si pa tako bled?“ ga vpraša grof. Bogodar noče nič reči, in samo to omeni, da je morebiti zavolj tega bled postal, ker ga je grof tako nana-gloma poklicati rekel. Pa to ni bilo res. Bogodar je bil res že dolgo časa prav bled. Drugi večer ga grof spet pokliče o pol ene. Bogodar ne pride. Grof se vstraši, se spomni, da je bil večeraj bled, hitro zapusti posteljo in gre gledat, ali se mu je morebiti kaka nesreča pripetila. Grof pride v njegovo spavnico, vidi ga na mizo naslonjenega spati. Pred njim je pa sveča gorela, pisavno orodje in začeto pismo je pred njim ležalo. Tiho stopi grof k njemu in bere:

Predragi, predobri oče!

Neizrečeno me serce boli, in od žalosti ginem, ko se spomnem, da ste vi bolni. Ah! in verh tega še nobene pomoči. Bog bodi Vam podpora, h kateremu jaz vsako uro kličem, da bi Vas zdrave ohranil. Delal sim prav pridno od tistega časa, ko sim Vam prihranjenega dnarja poslal bil in sim spet deset goldinarjev prihranil, pošljem jih Vam. Bog daj, da bi Vas razveselili. Za-

služili ste resnično boljšo podporo; pa saj imate mene, in vse svoje življenje hočem za Vas skrbeti.“

S tim je bilo pismo končano. Bogodar je že štiri tedne pri grofu po dnevi služil, po noči je pa nekemu drugemu gospodu pisma prepisoval, da si je tako za svojega bolnega očeta kaj prislužil. Se ve, da je tako svojo moč zgubil, pero mu je iz rok padlo in tako je zaspal. Ginjen stoji grof pri blagem sinu. Take ljubezni in hvaležnosti, take otročje zvestobe in skrbljivosti še ni nikjer dobil. Solze so stopile grofu v oči, ko je vidil mladčca spijočega, pred katerim je očetu namenjen denar ležal, ki ga je Bogodar s kervavimi rokami pridobil. Prav tiho gre iz Bogodarove sobe v svojo ter vzame iz miznice deset cekinov, jih nese v Bogodarovo sobo in jih položi k unim deset goldinarjem ter se tiho zgubi Bogodara ne zbudivši. Še le po solnčnim izhodu se Bogodar prebudi. Kako se je pač prestrašil, ko je beli dan in rumene cekine zagledal! Precej se zmisli, da je morebiti g. grof to storil, hiti v njegovo sobo pade na kolena prednj ter ga za odpuščanje prosi, če je morde kako opravilo zamudil; dalje je hotel govoriti, pa solze so mu glas zaperle.

„Dobri pridni Bogodar, — pravi grof — nikar se ne izgovarjaj, poznam tvojo blago ljubezen in hvaležnost; ti si verli sin, veselje tvojega starega očeta. Pridal sim nekoliko k tvojim prihranjenim denarjem, ti pokažem, kako da otročjo hvaležnost čislam. Le ljubi še v prihodnje očeta, taki ljubezni da Bog svoj blagoslov. Popraša potem koliko vžitnine da ima njegov oče, in ko je zvedil, da ima preveč za smert in premalo za življenje, se precej oberne na ministerstvo, in kmalo je dobil toliko, da mu ni bilo nič več skrbeti, in je lahko v miru živel.

Bogodara pa vzame grof zdaj za svojega postelnika, mu plačilo poviša, ga ima zmiram bolj pri sebi, se njegovih dušnih darov poslužuje, in v malo letih je bil Bogodar grofov tajnik s tisuč goldinarji na leto. To veselje je stari oče še doživel, ter se, hvaleč Božjo previdnost, srečnega šteje, takega sina imeti, kateri ga tako serčno ljubi, tako zvesto spoštuje. Zadnji blagoslov mu podeli, in vesel v srečnejši življenje stopi. Bogodar je dolgo živel, njegova gospoda ga je častila, in do konca svojega življenja je bil zvest, pridn, prijazen in poln ljubavi.

Preljubi bravec, se ne sme li Bogodar med tiste šteti, od katerih sim ti pripovedovati obljubil, med služabnike? Kako dobro je

pač on posebno svoj prihanjen denar porabiti umel! — Ali bi ne mogel morebiti ti ravno tako dobro delati? Morde čakajo tudi tvoji stariši tvoje primoci? ne pozabi jih. — „Pa s svojim pičlim prislužkom, — porečeš — ne morem kaj posebnega storiti.“ Z dobrovoljo si pa vendar lahko kaj prihraniš, in če je tvoja pripomoč tudi majhna, vendar tvoja dobra volja pri Bogu prav veliko velja, in stariši, bratje in sestre se bojo s teboj serčno veselili. —

Zakaj več tobaka ne piješ? vpraša nek-daj gospodar svojega hlapca. — Ti ni hotel berž nič odgovoriti, ko pa gospodar le še bolj v njega sili, mu odgovori: „Mislim, da je boljši, če ta dva groša, ki jih vsakih stir-najst dni za tobak dam, svojemu očetu pošljem.“ — Kako priprosto in vendar prelepo! Vtisni si to v glavo: Tudi mala pripomoč je vendar le pripomoč. Če pa ničemur nimaš pomagati, bo vendar tvoja varčnost tebi samemu hasnila.

Nekoliko od počitka.

V službi si cel teden z delam obdan; kdo bi ti v nedeljah in praznikih počitka ne privošil? —

Kadar si prav pobožno božjo službo opravil, poiši si, če je prijeten dan, dobrega

prijatla, prav pobožnega človeka, pojdi se sprehajati v Božjo prosto naravo, premišluj krasne dela vsegamogočnega stvarnika, občuduj previdnost polno ljubavi neskončno dobrotljivega in premodrega Boga, ki tudi za najmanjši stvari zvesto po očetovsko skerbi; in povzdigni serce z hvaležnim veseljem k Bogu ter se pregovora spomni:

Kdor krasoto in veličanstvo zemlje občuduje,

Spomni se, da ga v nebesih še boljši veselje pričakuje.

Prizadevaj si pa, da o pravem času k domu prideš, da opraviš, ki jih morebiti imaš, opraviš, in gospodarja nejevoljnega ne storiš.

Če pa ne moreš ali pa nečeš iz takega koli vzroka od hiše iti se pokrepčati, pa vzemi take podučivne bukve v roke, prebiraj in premišluj, kar si bral, ali pa, če sam brati ne znaš, pa zvesto druge poslušaj, če kaj boro, in verjemi mi, da ti bo prav kratek čas. Tudi pobožne pesmi peti je prav lepo o nedeljah. Varovati se pa moraš klafarskih ali tako rekoč vmazanih pesem, zakaj neizrečeno veliko pohujšanja moreš s takimi pesmami napraviti. Posebno mladi ljudje imajo strašno veliko dopadljivost nad takimi pesmami, in večkrat se zgodi, da njih ne-

dolžno serce po takih pesmah večno pogubo terpi, derži se toraj le božjih ali pobožnih pesmi saj jih je veliko.

Ali smeš igrati?

Tega veselja ne išči; ker brez denarja noče scer nihce igrati, za denarje igrati je pa zelo nevarno, in po okoljšinah tudi pregrešno. Verh tega pa igra za denarje celo nič pokrepčanja ne da. — Zadnjič obstoji veselje pri igri le v dobitvi. Ali pa ni to veselje nepravilno, ker si ga le s škodo in jezo družih pridobiš? Resnično! tako veselje ni lepo, je nesramno. — Tako sv. Franc Saleski piše.

Varuj se tedaj tacih tovaršev, ki radi za denarje igrajo, in tudi tebe k temu zapeljati hočejo; igra se pa tudi s časom v navado spreoberne in človek, ki se s tem peča, postane cel lenuh, ki se prav težko na pravo pot perpeljati da. Da je to res vidiš iz sledeče povesti:

Sv. Bernard in vadjar.

K temu svetniku pride nekdaž človek, ki je bil velik prijatelj vadjanja ter ga je prosil, da naj ga v samostan vzame in Ber-

nard ga je tudi res vzel. Pa temu prijatelju se samotno življenje kar nič ni prileglo. Gre tedaj k predpostavljenemu (Bernardu) ter mu reče, da hoče spet po širokim svetu hoditi, ker mu tak stan nikakor nič ne dopade. Kaj pa hočeš po svetu delati, ker nobenega dela ne znaš in nočeš. Pečal se bom, pravi vadlar, spet s vadjanjem, in od te igre se jaz prav lahko živim, saj sim se prej tudi živil. Prav je, pravi Bernard, pojdi kakor hočeš, pa stori mi to, ko boš po svetu hodil, da mi od denarja, ki ga ti bom seboj dal, vsakoletni dobiček prineseš. Igravec obljubi to storiti. Ko je bilo leto preteklo in so že vsi vadjarja pozabili bili, se Bernardu naznani, da je igravec prišel in da ž njim govoriti želi. Bernard pride z veliko denarno mošnjo, ker misli dobiček od igravca vanjo djati. Pa! kako se začudi svetnik, ko zve, da vadjar ni le nič pridobil, temuč tudi Bernardov denar zapravlil, in da zdaj spet v zamostan stopiti želi. Bernard ga spet vzame ter reče: „Denar sim scer zgubil, da pa še tvoje duše ne zgubim, te spet vzamem k sebi.“ Igravec se je spokoril in je svetnik umerl.

Pred vsim glej na to, ali je družba, s katero igrati želiš, častitljiva in pobožna, da se res samo za kratek čas igra ne pa za do-

biček. Pri tej priložnosti pa skleni, nikoli visoko ne igrati, naj te spodbada k temu karkoli hoče; zadnjič naj igra tudi dolgo ne terpi, zakaj, če se predolgo igra, se človek le muči ne pa krepča.

Smeš tudi plesati?

Ti se boš gotovo že bal na to vprašanje odgovoriti, in tebi bi bilo ljubši, ko bi te tega prašal ne bil. Da pa ne boš mislil, da imam jaz lastne misli v tem, ti hočem povedati, kaj sv. Franc Saleski o plesu govori. „Povem ti od plesa, Filotea, pravi on, kar zdravniki od dobrih gob govorijo: Nar boljši niso nič vredne.“

Scer je ples prav za prav sam na sebi nepregrešna reč, pa ples se kmalo v hudobijo preberne in je prav nevaren; ker se pri plesu kmalo mera preskoči, v pijanosti se greh stori, in zanj nič ne mara.

Varuj se tedaj takih plesov, ki so v praznikih in nedeljah napravljeni. Malopridni ljudje vsake sorte pridejo tukaj skupaj, in razne reči se tukaj vidijo in slišijo, samo nobene dobre ne. Gotovo noben človek se s veseljem ne spomene na koncu svojega življenja tistega časa, ki ga je pri takih plesih potratil. Kje je nedolžnost serca

bolj v nevarnosti, kakor pri tacih družbah? Koliko nesramnih pogledov se tukaj stori! koliko zapeljivih besed govori! klafarskih pesm poje! In tukaj hoče pravi kristjan svojega razveseljvanja iskati!?

Ljubi prijatel, ne hodi k takim družbam, če svojo dušo ljubiš, zakaj čista resnica je kar neki učenik pravi: Ples je gobam enak, kdor ima kaj boljšiga jesti, zanje nič ne mara.

S tem pa ne rečem, da ti je ples na vsako vižo prepovedan. Morebiti, te kterikrat na kako ženitvanje povabijo, ali si pa sam ženin, in hočeš veseli dan s dobrovoljno družbo preživeti, ali si pa morde h kaki drugi pošteni družbi povabljen, bi bilo tudi gerdo, ko bi se sam ti v veseli družbi kisal. Tukaj ima že pregovor svojo pravico, ki se glasi: Nekoliko plesanja ne more nihče prepovedati. Pa vtisni si to pravilo v glavo, ki ti ga sv. Frančišk Saleski da: „Ne pleši velikokrat in ne dolgo na enkrat.“ Dosti je, da takim veseljem čisto slovesa ne daš, varuj se, da ga preveč ne bo, ker tudi pri plesu ima hudič svoje verige razpete, in srečen je, kdor mu uide. Sploh ne išči veselja zunaj sebe, pravo veselje moraš zmer saboj nositi, ki iz čiste vesti izvira; varuj se tedaj greha,

in dosti veselja boš doživel, in ne bo ti treba tistega v razvujzdanih družbah, pa zastonj iskati. —

Nekaj o vojaščini.

Oho! — boš rekel — to je še le pravo, kar bi rad prav poznal. Gotovo te večkrat skerbi, da boš moral vojak biti; in ko bi ti sam volil, bi se težko k vojaščini obernil. — Pa, ko si že enkrat dost star, gotovo od župana ali pa od ktereга družiga kosček popirja dobiš, na katerim stoji, da moraš ti ali drugi dan v kancelijo priti, in se skazati.

Tvoji stariši, tvoji brati in sestre se jokajo in tožijo, in ne vedo, kako bi ti pomagali. Ti sam žalosten gori in doli hodiš, in misliš, da si že pogubljen. Ko bi bil jaz pri tebi, bi te gotovo tolažil, ti bi me pa gotovo ne hotel poslušati, in ti bi se ne zmislil te bukvice v roke vzeti, in kaj iz njih brati, kjer sim nekaj v tem zapisal. Zato ti svetujem, da pred ko ti čas pride (morebiti imaš še en čas v premišljevanje) da to reč dobro premisliš, da se ne boš tako vstrašil, kadar te bo zadelo. Ravno tako strašno vendar še ni vojaško življenje, kakor si misliš, zakaj veliko je vojakov,

ki so s svojim stanam prav zadovoljni. Pravi kristjan v vsakim stanu lahko živi, in je pripravljen iti, kamor ga Bog pokliče. Zato se pa tudi ne boj, vojak biti, če je božja volja.

Rekater je vojak iz hvaležnosti.

V vojski z Francozam je morala vsaka nemška dežela nekaj vojakov k armadi dati. To je tudi marskako deželico zadelo, ki dozdaj ni bila navajena vojakov dajati, zdaj pa so iz vsake dežele morali priti. Prebivavci takih dežel so si vojsko še veliko strašnejši in nevarnejši mislili, kakor je res, ker jim je bila vojska ptuja reč, in oni in njih predniki v nobeni vojski niso bili. Zato so se vsi stariši tresli, ko so se spomnili, da bojo morebiti njih sinovi v vojsko proti Francozu iti morali. Tako je bilo tudi v Lipski grofii na Vestfalskem. Novinci so srečkali. Tudi sin nekega mlinarja iz županije Schwalenberg je svojo srečko potegnil, in — vojak bi bil imel biti. Oča in mati sta žalovala, da je morala osoda nju sina proti sovražniku domovine odločiti. Od nikodar ni bilo pomoči.

Mlinar je imel vbozega hlapca, Rekater po imenu, ki ga je bil iz usmiljenosti k sebi vzel in ga zredil. Rekater vidi za-

lost svojega dobrotnika, sliši jokanje pre-dobre gospodinje. Neizrečeno ginjen je bil, ko je vidil da je pokoj te družine tako zginiul. Sklenul je tedaj žalost v veselje spremeniti. Bolj kakor prej se je v njem hvaležnost vnela; spoznal je, s koliko ljubeznijo so ga k sebi vzeli in s koliko skerbjo so ga izredili; iz hvaležnosti za sprijete dobrote se ponudi k vojakom iti, da bo sin svojega dobrotnika vojaščine rešen. Mlinar se čudi, to slišati in misli, da hlapec ž njim le šale vganja; zakaj on je mislil, da so dobre dela, ki jih je on hlapcu storil, r-majhne za tako službo, ki jo hlapec spolniti obljubi. Hlapec je pa ravno nasprotno mislil, ter je terdil, da je to še vse premalo za toliko dobrot, ki jih je iz njegovih rok prejel. Mlinar mu je zadnjič dovolil, da naj gre v vojsko, pa mu da verh tega veliko denarja in ga za svojega sinu vzame, da je odslej enake pravice s sinom imel.

Keršanski mladeneč! ti se morebiti ne znajdeš v takem stanu, kakor ti hlapec, pa si vendar k veliki hvaležnosti zavezan nekemu družemu gospodarju, namreč nebeškemu očetu, ki te je z neskončno ljubeznijo vstvaril, po svojem edinorojenim sinu odrešil, in te je od začetka tvojega življenja preživel in te z neštevilnimi dobrotami ob-

darval. Temu očetu se tudi ti lahko hvaležnega skazeš, če rad k vojakom greš, kadar te gosposka pokliče. Nikar ne glej, se po zvijači vojaščini zmuzniti, ti bi se ne le samo greha deležniga storil, ko bi se podkupiti dali; ti bi se tudi nad pravico in pravednostjo, nad ljubeznijo tvojega bližnjega pregrešil, ker mora morebiti kak drugi namest tebe služiti, na ktereга bi še ne bila versta prišla.

Če imaš zdravo in močno telo, in če si za vojaštvo dobriga spoznan, nikar ne bodi žalosten, zakaj jaz ti rečem: ti si k časti vrednemu stanu poklican, namreč, da se boš bojeval za Boga, za cesarja in za domovino.

Vojak, ki svoje dolžnosti zvesto dopolni, zasluži čast, in dobri ljudje ga tudi povsod časte. Kako bi mogla dežela mirna biti, ko bi se hudobneži močnih vojakov ne bali! Kako bi drugač blago varno bilo, kako bi mestjan, vmetnik, obertnik, rokodelec svoje delo in obertnije opravljal, kako bi kmet sad svojega truda v pokoju užival, ko bi ne bili vojaki pripravljeni vsakemu na pomoč priti?

Zato čast mu, kdor je časti vreden. Pogumen vojak od vsakterega čast in hvalo zasluži. Zato glej, če boš k temu častitljivu stanu poklican, da boš tudi priden kristjan ostal; tako boš gotovo težave vojaškiga stanu lahko prestal, in zadovoljno boš živel.

Mnogih žalostnih dni boš scer doživel pri vojaki, in od britkosti ne boš vedel, kam se češ obrniti; — pa ravno tukaj se tudi lahko hrabrega skažeš, kakor vojski proti sovražniku. Poterpežljiv bodi in ostani poterpežljiv, in vse težave boš lahko premagal. In ko bi ravno britkosti tvoje celo življenje terpele, — zakaj bi ne preterpel zavolj svojega odreščenika in zavolj zveličanja svoje duše tudi tega, ker si vendar pripravljen, kakor vojak, proti sovražniku serčno stopiti, in se z njim za domovino bojevati?

Nekaj pa je, kar mi velike skerbi dela, nevarnost namreč, svojo dušo spačiti. Vojški stan nima scer te nevarnosti, pa vojaki samiga nevarnega store.

Keršanski mladeneč! Če ti je blagor tvoje duše kolčkej pri sercu, poslušaj me. Nedaj se od slabih tovaršev zapeljati. Veliko slabega boš vidil in slišal, in k vsake sorte hudobijam te bojo zapeljevali; stanovitnega se skaži v tacih skušnjavah. Varuj se preklinjevanja in priduševanja, varuj se pijanosti, varuj se ženskih, varuj se — še enkrat ti rečem — varuj se nečistosti.

Naj te tovarši zaničujejo in zasramujejo, kakor hočejo, le pridno in popolno spolnuij povelje predpostavljenih, moli vsak dan, pojdi večkrat k spovedi in k sv. obhajilu. Če si

tako služabnik božji in cesarjev, te bo večni in neskončno pravični sodnik keršanskiga bojevavca s krono večniga zveličanja okinčal.

Se smeš oženiti?

V nobeno večji zadrego me ne spraviš, kakor če hočeš, da tina to vprašanje odgovorim, ali se smeš oženiti ali ne. Zakaj to moraš sam dobro vediti, in če pri ženitvi le voljo družih spolnuješ, se moreš prav zlo spahnuti, naj te že stariši, ali predpostavljeni ali kdo drugi k temu svetuje; zakaj pregovor pravi: „k molitvi in ženitvi — se ne da siliti“, kateri po moji misli nič družega ne pomeni, kakor k molitvi in ženitvi mora vsak sam veselje imeti, če hoče srečen biti. Pri tem pa tudi ne smeš zmeraj sam sebi zaupati; zakaj človek misli, da je marsikaka reč dobra, na zadnje pa vendar v pogubo pelje. Zato ti dam svet, da pred vsim Boga za razsvitljenje prosiš, da ti pot pokaže, po kateri imaš hoditi, in reci kakor Savl, ki je bil pozneji apostelj Pavl: „Gospod, kaj hočeš da storim?“ Brez dvombe ima Bog o tem kaj govoriti, ker te je za svojo službo vstvaril, in gotovo mu boš v tistem stanu nar bolj služil, v katerem te on imeti hoče.

Verh tega moraš pa tudi svet svojih staršev, predpostavljenih in prijatlov poslušati. — Če si očetovo gospodarstvo prevzel, ali si si kaj kupil in se oženiti misliš, nikar ne delaj lahkomišljeno v tem. Poišči si osebo, ki je tvojega stanu, in ki prav kersansko živi. Če si kmečkega stanu, in ti bi hotel eno vzeti, ki ima prav lične in mehke roke, ki rada pred ogledalom stoji, ki zavolj samega vmivanja in likanja o nedeljah in praznikih pol božje službe zamuja, ki na poti k maši in v cerkvi ne ve, kako bi se deržala, da bi jo le vsakter ogledoval — s tako bi gotovo sreče ne storil, ako bi ravno polne mošnje rumenjakov sabo prinesla. Ne vzemi pa tudi kake vlačuge, od ktere ljudje marskaj slabega povedati vedo. Tudi ne glej na to, ali ima veliko časnega blaga ali ne, da le toliko spravita, da pošteno živita; zakaj nar večji bogastvo so čednosti, in pobožnost in zadovoljnost je velik dobiček.

DODATEK.

NEKAJ ZA PREMISLEVANJE:

Sv. Apostel Janez in zapeljan mladeneč.

Sv. Janez se je v nekem mestu ne daleč od Efeza s nekim mladenčem soznail, kteremu je Teofil ime bilo. Mnogo dobrega si je od njega pričakoval; vender še ni bil kerščen. Zato ga je izročil tamošnjemu škofu, naj ga podučuje in varje. — Škof ga vzeme k sebi, ga skerbljivo podučuje in slednjič ga kersti. Mladenč se je prav pridno obnašal, zato je škof menil, da ni tako skerbno nad njim čuvati treba. Alj mladeneč še ni bil tako terden, kakor je škof mislil. Prišel je med slabe tovarše. Ti lenuhi so vse hudobije poznali, in mladeneč je tako daleč zabredel, da je slednjič roparski vodja postal. — Za nekaj časa pride sv. Janez spet v tisto mesto in hitro praša pa mladenču Teofilu. Ko pa te sveti mož dozve, kaj

se je dogodilo, hitro zasede konja in jezdi naravnost v gojzd, kjer so ti roparji prebivali. Tam so ga roparji, ki so na straži stali, kmalo prijeli in, kakor je hotel, k vodju peljali. Te sv. Janeza spoznavši se vstraši in hoče vbežati. Svetnik pa mu sledi in ga s žalostno besedo nagovori: „Sin, zakaj bežiš pred svojim očetom? Ne boj se! Še nisi celo zgubljen! In če je treba, hočem jaz za te terpeti, jaz hočem za te vmreti, kakor je tudi Kristus za nas svoje življenje dal. Stoj, zakaj sam Gospod me je poslal, da te zgubljeno ovco poiščem in od večne zgube rešim.“ — Mladeneč takej milosti ni mogel zoperstati. On se verne in sv. Janeza objame in za odpuščanje prosi. Svetnik mu vse dovoli in po sv. sakramentu pokore ga spet s Bogom in s keršanstvom sprijazni. —

Mladi prijatelj, tebi se čudno zdi, kaj zdaj ta povest tu hoče? Hočem ti malo razložiti. Odkrij si enkrat svoje serce in poglej, alj nisi že od prave poti zabredel, alj nisi svojim dobrim sklepom nezvest postal? Rad bi za teboj letel, kakor sv. Janez, in te spet na pravo pot nazaj pripeljal! Alj ker mi to mogoče ni, hočem ti saj v teh bukvicah malo svetovati. Ljubi mladeneč, če si nezvest postal Kristusu, svojemu odrešeniku, in če se še niši poboljšal, tako verni se, jaz te

prosim, verni se, če nočeš večno zguboterpeti. Vstani, zapusti slabe tovaršije, ljubi Jezus te kliče, sveta cerkev te vabi, pojdi, delaj pokoro. Da serčnejši postaneš, hočem ti še edno povest povedati.

Rokodelski učenec in ponočni čuvaj.

Neki rokodelski učenec je prav gerdo živel. Cele noči se je okolj postepal, v vsakej kerčmi ga je bilo najti le v cerkvi ga nikolji ni viditi bilo. Ko enkrat že proti jutru domu gre, je ravno ponočni čuvaj uro napovedoval in zraven še to zapel:

Ustani grešnik, čas hiti!
V pregrešnem spanju dost' si spal,
Spreberni se, pomisli si,
Pred sodnikom boš kmalo stal.

Rokodelc obstoji, posluša — in besede so ga ganile. Spoznal je, kako globoko, da je zabredel; čutil je, da je Bog sam spet nazaj ga poklical. Solze so mu zalile oči, on je povzdignil oči proti nebesom in za terdno je sklenil, obrniti se od pregrešne poti, se poboljšati in s čistim sercom Bogu spet služiti, Bog je ga vlišal in po božjej milosti mu je v resnici mogoče bilo, se zboljšati. Od tega časa je čisto nov človek postal. On je

pridno delal, rad v cerkev hodil in nikoli ga ni več kdo vidil po noči okolj se potepati.

Mlad kristjan! kateri si morebiti tudi pravo pot življenja zapustil in pregrešno živiš, alj se tudi ti poboljšati hočeš? — Na ponočnega čuvaja vendar ne smeš čakati. Zakaj mnogi ga slišijo peti, alj malo marajo za njega. In saj on tudi ni za to postavljen, da bi ljudi k pokori pripravljaj: Ti moraš že na drugo vižo do pokore se pripeljati dati. Vaš duhovni pastir so gotovo že večkrat od pokore govorili. Pazi na njih besede in za terdno skleni, da hočeš pokoro delati.

Ti pa morebiti misliš, saj sem še mlad, zato hočem te čas tako veselo preživeti, kakor le morem. Kadar bom star, bom že še časa dobil za pokoro. — Alj jaz te prašam:

Alj je dobro, s pokoro dolgo čakati?

Ti boš morebiti na to odgovoril, prav dobro sicer ni, alj skusiti se že more. — Ljubi prijatelj, če hočeš skusiti, kaj pa bo s teboj, če se ti spodere? če ti ne ostane več časa za pokoro? Kaj boš potem začel? Misliš morebiti, da se to ne more tako lahko zgoditi? Alj veš kje, kadaj in kako da boš vmerl? Koj tu enkrat se je zgodilo, da je

neki rokodelski pomočnik na plesišču od mertvuda vdarjen mertev obležal.

„Enkrat se kaj takega že more zgoditi,“ boš morda rekel, „alj pri vsakem ja ni tako. Zavolj tega še ni treba, da bi se vsak žalosten po cerkvah okolj plazil in koj na smert mislil. Saj večidel človek tako pop rej zboli, prej da vmerje. In v boleznij je dosti časa za pokoro.“

Tako je morda tudi mislil neki

Mlad žlahtnik,

kteri se v svojem pregrešnem življenju ni dal motiti. Nič ni pomagalo; starejši in prijetli so mu prigovarjali, alj vse je bilo zastonj. Enkrat zboli. Pokliče duhovnika k sebi, se mu spove in obljubi, če bi ozdravel, se poboljšati. Zares, on je ozdravel, alj kmalo je svoje obljube spet pozabil. Začel je spet, kakor prej, pregreševati in še hudobnejši je bil, kakor prej. Alj ko se enkrat ravno po kmetih okolj vozi, ga huda merzlica prime. Hitro mora domu obrniti. Doma pošlje po duhovnika. Duhovnik pridejo alj žlahtnik je že mertev. —

Poglej tu ljubi bravec, kako je Bog pravičen! Človek, ki zdaj od pokore nič vediti noče, bi rad enkrat svojih grehov se znebil, on bi se rad poboljšal, alj prepozno. Bog

mu ne dodeli več svoje milosti, s katero je tako dolgo igral.

Vender ti boš spet rekel, to se je pač spet enkrat tako zgodilo, navadno ljudi vendar s svetimi zakramenti previdjeni vmerjejo. Jaz pa te prašam: Alj vmerjejo tudi navadno vsi v milosti božjej, posebno tisti, ki so še le na smertnej postelji pokoro delati začeli. Prepričan sem sicer, da Bog po svojej milosti vsakemu rad večno srečo podeliti hoče, alj kdor se je celo brani, tega pravični sodnik zveličati ne more.

Neki mlad grešnik

tudi ni hotel nič vediti ne od smerti, ne od pokore. In vendar enkrat nenadoma zboli in moral je v postelji ostati. Začele so mu čudne misli dohajati, zakaj v boleznih človek malo modrejši postane. Zategadelj je spovednika poklicati dal, in mu je vse svoje grehe odkril. — Nekega dne zakliče: Ah kako pozno sem še le sposnal, da je Bog čez vse pravičen! — Potem se oberne k zdravniku, in reče: „Naprej s zdravili, jaz jih nočem več. Jaz sem zgubljen na veke zgubljen, nič mi ne more več pomagati.“ Potem se k svojim znancem oberne in govori: „Kakor za moje truplo ni več zdravila, tako

je tudi moja duša zgubljena. Večna smert jo čaka. Bog me je zapustil, jaz spoznam to na mojej zanikernosti. Zakaj moje serce je terdo kakor kamen. Meni je nemogoče se poboljšati.“ Prijatli so prišli, duhovnik je prišel, vsi so mu prigovarjali, naj na milosti božje ne obupa, nič ni pomagalo. Vsakemu je odgovoril: „Bog me je zapustil.“ — Tisti, ki je to prigodbo zapisal, je sam zraven bil in mladenču prigovarjal, da bi se s Bogom po presvetem zakramentu spravil. Zmiram se je branil in slednjič reče: „Pustite me, jaz ne smem svetih zakramentov prevzeti. Moja spoved ni bila serčna, mene ničesar ni grevalo. Jaz ne smem, sicer bi si še večji greh nakopal.“ — Duhovnik žalostni odidejo. Drugi gre spet in hoče še enkrat poskusiti. Ali ko v hišo stopi, mu pridejo objokani ljudi nasproti s oznanilom, da je mladeneč že ponoči — brez tolažbe, brez upa na božjo milost zamerl. —

Vidiš, tak je navadno konec mladih grešnikov, kakor živijo, tako večidel tudi vmerjejo. Kakor se začne, tako se konča. Zato potrudi se, že v svojej mladosti lepo živeti. Neki svetnik pravi, *kdor ni pobožen v mladosti, ne bode svet v starosti.* Zato

poboljšaj se, prej je, boljši je, samo nikolj nemisli, da je še prezgodaj.

Kako mora se s pokoro začeti?

Sv. Jožef z Leonise.

Te svetnik je imel zelo nevarno bolezen, hudi rak mu je na persih glodal. Zdravniki so vidili, da ne more drugače ozdraveti, kakor, če bi raka izrezali. Jožef je k temu privoljil. Nekteri nazočih pa so se bali, da bi bolnik od prevelikih bolečin ne mogel se tiho zadržati. Tako bi potem zdravniki še s večjo nevarnostjo delali. Zato so mu hotli roke in noge zvezati. Alj svetnik pokaže na križic, ki ga je v rokah držal, in reče: „Glejte, tu je najmočnejša vez, ta me zamore trdnješi držati, kakor vse druge vezi.“

Ljubi bravec, ti si morebiti na cellem telesu čisto zdrav in tebi ni treba takih nevarnosti preterpeti. Alj tvoja duša morebiti je bolna, na njej hudi rak je, tega moraš si dati zrezati, če hočeš ozdraveti. Te rak je greh, ki morda že dolgo na tvojej duši je. Za trdno skleni, vse bolečine preterpeti, da bi samo ozdravel. Vzemi tudi ti križ v roke, alj poklekni pred Kri-

stusa, premisli, koliko je on za te terpel, premisli, kako on spokorjene grešnike ljubi, prosi ga za milost, da ti pusti se poboljšati. Prosi ga, da ti da se lepo in dobro spoveti, da se tako spet s njim sjediniti, spet ozdraveti moreš.

Vender ne čakaj s pokoro, stori, kar sem ti svetoval.

Sam sebe premagaj.

Posebno težko je grehe in druge gerde navade pustiti. In če se hočeš spokoriti, je to neobhodno potrebno. Ker je pa to težka reč, je ti k temu naj več milosti in pomoči božje potreba. Alj ti moraš tudi s božjo pomočjo delati, ti moraš se na vso moč potruditi in storiti, kar zamoreš. Poslušaj, jaz ti hočem neko povest povedati, iz ktere boš vidil, kako je treba samega sebe premagati. —

Dva puščavnika

sta živela v velikej odljudnej puščavi. Pod edno skalo sta imela hišico. Okolj in okolj je bilo samo kamenje in gol pesek. Šla sta tedaj na kraj puščave dobre persti kopat, da bi si okolj hišice vertič napravila. Ker nista ne imela voza, ne kakega živinčeta, sta morala perst v vrečah (žaklih)

domu nositi. Solnce je na poldne stalo. Hudo je pripekalo. Puščavnika sta se potila, da je po njima znoj curkom tekkel. K temu so nju še muhe in drugi merčesi nadlegovali. Tu postane mlajši nevoljen, in glasno se začne pritoževati.

Prosi Boga za dar poterpežljivosti, mu starejši prijazno reče. — Dosti sem ga že prosil, alj nja milost mi nič ne pomaga. — Starec dalje koplje, dokler da je spet edno vrečo nakopal. On jo zaveže in prosi mlajšega, naj mu pomaga, vrečo na rame vzdignuti. Mlajši vzdigne, hoče mu od zadej vrečo na ramena spraviti, alj starejši jo predej dolj potegne, tako da na zemljo pade. — Kaj pa hočeš z menoj vganjati, zarezhi mlajši, jaz ti ne morem pomagati, če si sam navlašč škoduješ. — Glej, mu prijazno starejši odgovori, kako ti pa more božja milost kaj pomagati, če nočeš ž njo delati, temuč le njej nasproti? — Tu mlajši osramotjen obmolči. Solnce je peklo, znoj je tekkel, muhe so pikale in mladeneč se ni več pritoževal.

Glej ljubi prijatel, tako moraš tudi ti Boga za milost prositi, alj z milostjo in pomočjo božjo se moraš tudi truditi, z njo moraš delati.

Vari se priložnosti k grehu.

Kdor ve, kje lahko se greši,
In vendar tot gre, dober ni.

Ti bi mnogokrat ne bil grešil, če bi te drugi zapeljali ne bili. Ti bi se nikoli grešiti ne bil navadil, če bi ti ne bila zmiram priložnost k grehu dana.

Ti si bil v cerkvi pobožen, dokler si na strani svojih starišev stal. — Ko si pa začel od starejšev se odmikati in s malopridnimi fanti okolj letati, si tudi začel v cerkvi slabo in nespodobno se obnašati. Idi, spet med pobožne ljudi in tudi ti boš spet pobožen postal. —

Ti si bil dozdej hlapec v ednej hiši, kjer ni kristjanskega duha čutiti. K molitvi, k sveti meši te nihče ne naganja, temoč branijo ti. In ti se nisi upal zoperstati. Tu se mnogotera krivica dela, tudi ti si pomagal. Govorili ste nespodobnih reči, ti nisi hotel zasmehovan biti in si tudi pomagal. In tako si še v mnoge druge grehe zabredel. — Ljubi prijatelj, zapusti tako službo, če se ti ravno sicer prav dobro godi. Kaj ti to pomaga, če na svojej duši večno zgubo terpiš. Če je ravno kaka druga služba hujša, boljše je zdaj na telesu terpeti, kakor da bi duša večno terpeti morala.

Ti si hotel vesel biti, si šel na ples, si šel v gostivnice. Zakaj zmiram doma sedeti, kakor pajk, je gerdo. Vendar jaz le prosim, premisli, kaj si si pridobil? Misliš, da si si kaj pridobil za večno srečo, če si še o polnoči pijan za mizo sedel in kvarte v rokah klel, kakor bi orehe grizal? Alj ti to kaj pomaga? Zato zapusti vse te reči, zakaj kdor nevarnost išče, v njej pogine.

Ti si dozdaš rad na mlade ženske gledal, rad ž njimi se pogovarjal. Mnogo nespodobnega si govoril in storil in tako sebi in drugim škodoval. — Vari se vprihodnjič, za tacimi hoditi. Ne govori ž njimi dolgo posebno po noči, alj na samem, kjer vas nihče ne vidi. Trudi se, vse pregrešne želje in nespodobne misli zadušiti, *vari se priložnosti k grehu.*

Poboljšan mladeneč.

Sveti Ambrož pripoveda: Neki mladeneč je prav spačeno živel. Moral se je na daleko pot podati. Alj na ptujem so mu stare kyante prešle in on se je čisto sprebernil. Ko spet domu pride, mu ravno ženska nasproti pride, s katero je prej pregrešno živel. Alj on gre memo nje in za

njo ne mara. Ta je mislila, da jo ne pozna več, se mu približa in reče: Ti, jaz sem tista! — On pa odgovori: Jaz pa nisem tisti! — V resnici on ni več bil tisti, kateri je prej bil; zakaj on se je poboljšal in pobožen človek postal. —

Tako bi se tudi ti imel spremeniti. Drugi človek bi imel postati, tako da bi reči mogel, kar sveti Apostel pravi: „*Jaz živim, alj ne jaz, temuč Kristus živi v meni.*“ In sveti Ambrož pravi, da je Kristus v tistih besedah: *Kdor mi hoče slediti, naj samega sebe zataji*“ reči hotel, da mora človek se v drugega, pobožnega spremeniti in tistega grešnega, kateri je prej bil, zatajiti.

Kaj pa ljudi porečejo,

če bi se zdaj na enkrat sprebernil, če bi svoje tovarše pustil, če bi se vsim ljudem odmikoval, v nobeno gostivnico, k nobenej veselici ne prišel? — Jaz ti to hočem že popred reči. Tvoji tovarši se bodo posmehovali, bodo te omilovali, da si sam sebi tako nevošljiv, da veselja mladosti nočeš uživati itd.

Kaj moraš pri tem misliti? Gotovo to: *Ljudi govorijo in delajo, kakor znajo.* Sveti Krizostom prav lepo priliko pove, za katero je ravno tu pravi kraj:

Mnogokrat, pravi, so ljudi že kakemu kiparju se posmehovali, če je on ravno izverstno delal. Storili so pa to, ker niso od teh reči nič ne zastopili. Kipar se vendar ni dal odstrašiti. On je še druge kipe narejal, ker je mislil, da bo enkrat že kdo prišel, ki bo spoznal, koliko so njegove umetne dela vredne. — Tako naj tudi kristjani delajo. Naj se ljudi posmehvajo, rugajo, grajajo; delaj kar je prav in pomisli, da bo enkrat eden prišel, te je Jezus Kristus, ki bo spoznal, česar so tvoje dela vredne in kateri te bo tu po pravici sodil. —

Tako moraš, ljubi prijatelj, misliti. Naj ljudi delajo in govorijo, kar hočejo, jaz hočem Jezusu služiti, njega hočem nasledovati, on je prava pot, on je resnica, on je življenje.

Kar se ti dobrega svetuje, stori.

Sveti Barlaam pripoveduje tole priliko: Bilo je enkrat veliko mesto. Prebivavci tega mesta so to čudno navado imeli, da so si vselej ptujca za kralja zvolili. Tega so pa samo nekaj časa na prestolji pustili, potem pa spet drugega volili. Ravno so spet hotli novega kralja voliti, ko dozvejo, da se bogat popotnik mestu bliža. Hitro mu letijo nasproti, ga

mesto. Tam mu dvorniki pokažejo vse drage reči in mnoge zaklade in rečejo: Glej vse to je tvoje. Ti moreš s tim storiti, kar hočeš. Mi smo tvoji služabniki. Kar boš nam zapovedal, bomo storili. Zato posluži se svoje oblasti in uživaj vsaktero veselje, dokler ti je priložnost dana.

Novemu kralju se je to vse prav čudno zdelo. On ni vedel, kaj in kako. Tu zagleda med prilizevavci resnega moža, kateri se ni k njemu silil. Tega praša, kaj da ima to pomeniti, alj je to resnica, alj se mu samo senja?

Modri mož mu razloži navado tega mesta in dalje mu pravi: Res je sicer, da je vse to kar vidiš, tvoje, da ti bodo vsi ti ljudi služili. Alj pomisli, to vse terpi le kratek čas. Kadar se bo mestjanom dopadlo, te bojo spet zapodili. Na en pust in samotni otok te bojo zagnali, kjer ničesar ne rase, da bi jedel, kjer ni vode, da bi je pil. Tako se je vsim kraljem tega mesta zgodilo, in tudi ti ne boš temu všel. Zato moder bodi in pametno s svojo oblastjo ravnaj. Ti moreš tisti pust in samotni otok v lepo deželico spremeniti, dokler imaš oblast. Alj če ne hitiš, si potem nič ne moreš več pomagati.

Alj kako pa moram to začeti, praša kralj. Starček mu odgovori: Zberi si ...

ljudi naj zvestejše in naj umnejše. Tim predaj svoje bogastvo, naj nakupijo orodja, semena, rastlin in živine, da morejo na tem otoku hišo ti pozidati, njive in travnike napraviti in za vse poskerbeti, kar bi ti tvoje življenje prijetnejši in lepši narediti moglo. — Kralju so se te besede dopadle in on je storil, kakor je starček rekel. Mestjani so kralja še precej dolgo pustili kraljevati. Že je začel misliti, da tisti starček ni resnico govoril, da ga je samo strašiti hotel. Vendar nja ura je tudi prišla. Mestjani ga primejo in na morski breg peljajo. Tam ga posadijo v črn čolnič in na tem se je peljal na tisti zapuščeni otok.

Kako vesel je bil zdaj kralj, da prilizevancov ni poslušal, da je svetu starega moža bogal. Ko do otoka pride, mu priletijo delavci nasproti, peljajo ga v hišo, ktero so za njega sozidali, pokažejo mu verte, njive, travnike in lepo živino, ki se je na njih pasla. Kako veselo je zdaj kralj tukaj živel, kako hvaležno se je tistega moža spominjal, kateri mu je vso to srečo pripravil.“ —

Ljubi mladeneč! alj veš kaj da prilika pomeni, alj veš, kdo je te *kralj*, kje je to mesto, kje *otok*? Poznaš *prilizevance* in tudi *modrega* moža.

To je tako le: Te kralj si *ti* sam, to

sveta, tvoji slabi tovarši. Te modri mož pa je *katolska vera*, ki te varje skušnjav. Pusti otok je *večnost* in popred poslani delavci so *dobre dela*, in od teh zavisi, alj bo tvoje življenje v večnosti srečno, alj nesrečno. —

Kristjanski prijatelj, premisli vse te reči, dokler da je še čas; preskerbi se za večnost. Poslušaj, če ti kdo kaj dobrega svetuje. Stori, kar sem ti jaz v teh bukvicah povedal. Delaj dobro, ohrani dobro vest, vari se skušnjav, derži se katolske vere, in ti boš srečno živel, boš lepo vmerl in lahko pred večnega sodnika stopil.

Tebe Kristus v sercu čem nositi,
 Tebi celega se posvetiti,
 Tebi dušo hočem izročiti,
 Ko m' je s tega sveta se ločiti.

KAZALO.

Mladenč, kaj hočeš postati? . . .	1
I. Glavni del . . .	6
Mladenč v hiši svojih starišev . . .	6
Dolžnosti do starišev . . .	42
Kako se imaš s svojimi brati in sestrami obnašati	52
Kako se imaš proti poslom obnašati? .	54
II. Glavni del . . .	61
Mladenč pri ptujih ljudeh . . .	61
Kristjanski mladenč v uku . . .	61
Kristjanski mladenč postane rokodelski tovarš	71
Keršanski mladenč v službi . . .	78
Vedenje proti Bogu in samemu sebi . .	90
Nekoliko od početka . . .	112
Alj smeš igrati . . .	114
Smeš tudi plesati . . .	116
Nekaj o vojaščini . . .	118
Se smeš oženiti? . . .	123
DODATEK.	
Sv. apostel Janez in zapeljan mladenč .	125
Rokodelski učenec in ponočni čuvaj . .	127
Alj je dobro, s pokoro dolgo čakati . .	128
Kako moraš pokoro začeti . . .	132

1
6
6
12
52
54
61
61
61
71
78
90
12
14
16
18
23

25
27
28

248.1 : 244.81 - W5.1

